

Hoezo nieuws?

“Hoezo nieuws?”

Preface

Ik denk wel eens

Naarmate je ouder wordt ontwikkelen zich geleidelijk je vermoedens – want harde inzichten durf ik het nauwelijks te noemen – rond vragen als “Wie ben ik?”, “Waar kom je vandaan?”, “Waar ga je heen?”.

Mijn levensbeschouwing ontwikkelde zich vanuit mijn gereformeerde opvoeding en mijn belangstelling voor de belevingswijzen en opvattingen in andere religies. Daarbij had het boeddhistische denken veel invloed op mijn denken en gaf het diverse kanten van mijn protestantse belevingswereld weer een nieuwe, meer bewuste lading.

1. Inleiding

Verwondering over het vervagen van de glans van het evangelie (als je het tenminste vergelijkt met de ommekeer die het in het verleden bij kennismaking teweeg bracht in de levens van mensen), nadat je je het hebt eigengemaakt (hoe lang blijft nieuws nieuws?), terwijl velen vinden dat het heel bijzonder hoort te blijven en continu tot “bekering” zou oproepen (omkeren waarvan?). Is de oorspronkelijke boodschap van het evangelie niet ondergesneeuwd onder dogma’s, kerkelijke opvattingen, gestolde taal en begrippen die klakkeloos worden gebruikt, maar die geen werkelijke uitstraling meer hebben voor hedendaagse mensen?

2. Religie, evangelie en christendom

Zijn religie (als onze relatie tot God) en “het evangelie” (de boodschap, het nieuws) wel hetzelfde, aangezien God vòòr de komst van Jezus 2.000 jaar geleden toch ook een relatie met mensen had. En we weten nu, dat de mensheid al zo’n 150 a 200.000 jaar daarvoor begon in Afrika en zich daarna geleidelijk verspreidde over de aardbol?

Wat is in wezen de kern van het evangelie, van de belangrijke boodschap van Jezus 2000 jaar geleden, die een hele wereldgodsdienst tot gevolg had?

En waar staat het christendom voor als we wat genuanceerder kijken naar de ontstaansgeschiedenis en de resulterende lappendeken van zeer uiteenlopende opvattingen heden ten dage?

3. Ander nieuws

Onze inzichten mbt het ontstaan van de mensheid zijn vooral de laatste 50 – 100 jaren enorm verder ontwikkeld (archeologie en DNA mbt het ontstaan en de verspreiding van de mensheid; relativiteits theorie en quantum mechanica over de relatie materie – energie – tijd; wetenschappelijke studies en verspreiding van informatie en ervaringen, ook van paranormale mediums, via internet mbt reïncarnatie, bijna-dood-ervaringen; inzichten mbt bewustzijn: waarneming is niet objectief, maar afhankelijk van waarnemer, tijd en plaats).

4. Identiteit: wij, onze voorouders en anderen

Waarnemen en beleven zijn subjectief en worden bepaald door het referentiekader van je opgebouwde ervaringen en ideeën.

Er wordt te gemakkelijk over het hoofd gezien, dat het bewustzijn/beleving van ons anders is dan van onze voorouders met hun wereldbeeld in verschillende tijden en culturen net zoals dat anders is dan tussen tijdgenoten gelet op ieders verschillende ontwikkeling, ervaringen en opvoeding.

5. Conclusies

- Het oude nieuws en wat daar allemaal bij is gekomen
- Mijn nieuws

1. Inleiding

Verwondering over het vervagen van de glans van het evangelie (als je het tenminste vergelijkt met de ommekeer die het in het verleden bij kennismaking teweeg bracht in de levens van mensen), nadat je je het hebt eigengemaakt (hoe lang blijft nieuws nieuws?), terwijl velen vinden dat het heel bijzonder hoort te blijven en continu tot “bekering” zou oproepen (omkeren waarvan?). Is de oorspronkelijke boodschap van het evangelie niet ondergesneeuwd onder dogma's, kerkelijke opvattingen, gestolde taal en begrippen die klakkeloos worden gebruikt, maar die geen werkelijke uitstraling meer hebben voor hedendaagse mensen?

Het is voor mij heel moeilijk voor te stellen waarom destijds de boodschap van Jezus zo'n impact had op mensen, dat dat het hele leven van die eerste volgelingen – later Christenen genoemd – zo ingrijpend veranderde, dat dat hen “bekeerde” in de toenmalige Joodse samenleving. En dat zoiets soms zelfs zover kon gaan, dat zij hun leven daarvoor opofferden (denk aan de vervolgte en hardnekkig aan hun geloof vasthoudende “ketteren” in Rome, die door de leeuwen werden verscheurd in het Colosseum, of zij die later tijdens de Inquisitie het er voor over hadden op een brandstapel hun leven te eindigen en nog weer later de mensen wier leven onder het communisme danig in de knel kon komen). Dat gaat heel ver. En dat alleen omdat men jou niet toestaat te denken en te leven zoals jij met jouw opvattingen in het leven staat. Zijn wij soms minder collectief, minder van de groep geworden en meer individualistisch, waarin wij het gewoon vinden dat je voor jezelf een privé belevingsruimte hebt, die je niet perse hoeft te wisselen met anderen en waar een ander eigenlijk niets over te zeggen heeft?

Dat het op die mensen zo'n impact had is ondermeer ook moeilijk voor te stellen, omdat je je niet of nauwelijks kunt inleven in de belevingswereld van de mensen uit die tijden en je jezelf eigenlijk geen voorstelling kunt maken van hun denken, van hun opvattingen en van het wereldbeeld dat zij toen hadden.

En natuurlijk komt dat ook doordat het besef en nieuwe inzichten, zoals die geleidelijk in mijn eigen leven gegroeid zijn, zozeer een deel van mijzelf zijn geworden, mij eigen zijn geworden, dat ik daar niet dagelijks meer opgewonden door raak. Er gebeurt ook zoveel om je heen in de tijdsspanne van je eigen leven dat je er niet bij stil staat hoe anders je bent gaan denken en bent geworden in dit ene leven. Als ik als zestiger mij probeer in te leven in mijn belevingswereld als twintigjarige merk ik al hoeveel inzichten er alleen al in die decennia bij zijn gekomen, die er toen gewoon nog niet waren, dat je eigenlijk niet meer met iemand uit die tijd op dezelfde golflengte zou kunnen praten. Laat staan met mensen van honderd jaar geleden in de tijd van begin 1900 of met mensen van een paar honderd jaar geleden.

En terwijl ik mijzelf dat meer begon te realiseren, begon bij het ouder worden ook het inzicht te groeien van de nietigheid van mijn bestaan in die eindeloze opeenvolging van generaties waaruit ik voortgekomen ben. Mijn groeiende verwondering over de korte flits van mijn bestaan, van mijn gegroeide bewuste inzicht tijdens de duur van een mensenleven van zo'n 65 tot 75 of misschien zelfs 80 of 90 jaren tot de identiteit zoals ik die nu besef te zijn in de zee van jaren, eeuwen, nee onoverzienbare tijd. Deel uitmakend van het verschijnsel mens, waarvan wij nu weten, dat dat hoogstwaarschijnlijk zo'n 150.000 à 200.000 jaar geleden ergens in Afrika begon.

Met mijn interesse in de genealogie kan ik heel geboeid het spoor terugzoeken naar voorouders, die rond 1600 leefden, naar wat zij deden en hoe zij leefden en dachten. Maar verder terug verwaait het zicht op de identiteiten van die mensen al helemaal, mensen die toen meestal alleen een voornaam hadden en als enige verdere verduidelijking de voornaam van hun vader (zoals bijv Dirck Ariens, Maartie Wouters, ed), die generaties lang leefden in een zeer beperkt gebied in kleine dorpsgemeenschappen, ploeterend voor hun bestaan. Verder dan een paar honderd jaar terug zijn er in het algemeen al geen traceerbare vermeldingen meer terug te vinden in documenten, omdat de

oudste registraties – behoudens bepaalde akten of andere documenten - meestal bestaan uit de kerkelijke doop-, trouw- of begraafboeken, die niet verder teruggaan dan het ontstaan van de kerken als zij al niet door brand of anderszins verloren zijn gegaan. En bij een veel kleiner aantal mensen – bijv. adellijke geslachten – valt het spoor dan nog iets verder terug te vinden, bijv. tot in de middeleeuwen. Maar dan verdwijnt het spoor toch al snel in de grijze mist van de geschiedenis.

Wij realiseren ons nauwelijks dat zo'n voorouder en wijzelf waarschijnlijk in shock tegenover elkaar zouden staan als wij plotseling met elkaar geconfronteerd zouden worden, omdat wij dan waarschijnlijk van beide kanten veel moeite zouden hebben om met elkaar te communiceren, simpelweg omdat onze taal, onze kennis, onze begrippen, onze wereld en ons wereldbeeld zo gigantisch ver uit elkaar zouden liggen.

Het geloof van die mensen in de tijd, dat de Reformatie begon en die geconfronteerd werden met het nieuws van die Reformatie, staat zo ver van mijn beleving af, dat het moeite kost daar een doorlopende verbinding met mijn beleving in terug te vinden.

Diezelfde genealogie doet je trouwens rationeel rekenend (en daar zijn niet eens zoveel generaties terug voor nodig) beseffen, dat dwars door de familielijnen van stambomen heen eigenlijk iedereen biologisch familie van elkaar is en we dus eigenlijk minder ver en vreemd ten opzichte van elkaar staan dan we gewend zijn te doen voorkomen. Het pakket chromosomen dat ik nu bezit in mijn DNA is de resultante van wat uit het proces van bevruchting en celdeling van al die voorouders vanuit de grijze oudheid is doorgegeven aan mijn persoon. Via de Y-chromosomen is de mannelijke lijn, inclusief in de loop der tijden ontstane mutaties volledig te traceren en via het mitochondriaal DNA (mtDNA) dat alleen in de lijn van moeders op hun kinderen wordt doorgegeven evenzo. Uit die kennis weten wij tegenwoordig hoe de mensheid zich vanuit Afrika over de aarde heeft verspreid.

Dat besef maakt bescheiden en maakt mij wantrouwend tegenover mensen met de vaste overtuiging van een duidelijk omschreven geloof, dat van eeuwigheid tot eeuwigheid onwrikbaar hetzelfde heet te zijn en dat volgens hen geheel terug te voeren is tot hun huidige, niet te betwijfelen uitleg van wat middels de Bijbel en de kerkelijke traditie daarna tot ons gekomen is in de afgelopen 2.000 jaar.

Als ik nu al niet weet wat die mensen ten tijde van de reformatie geloofden en dachten en waarom de boodschap van die reformatie zo'n geweldige invloed op hun leven had, wat moet ik dan denken van het verband tussen ons huidige, op synodes en in theologische debatten geijkte, geloof en het denken van mijn onbekende voorouders in de duistere geschiedenis vòòr 1600; en nog verder terug van de overlevering die na de boodschap van Jezus zo'n tweeduizend jaar geleden vanuit Palestina tot onze streken doordrong via missionarissen uit Ierland en Engeland; en vanaf dat punt verder gedragen werd via nauwelijks onderlegde kloosterlingen en pastoors in de pas daarna vanaf ca. 800 n. Chr. in ons land ontstane kerkelijke structuren. En wat moet je nog eens temeer denken van het beleven van al die mensen tot zo'n 3 tot 7.000 jaar terug (om nog maar te zwijgen over al die wezens uit de 100.000 tot 150.000 jaar daaraan voorafgaand, die zich vanuit Afrika over onze aarde verspreidden; vanaf wanneer durven we hen mensen, homo sapiens te noemen? Vanaf het moment dat zij rechtop gingen lopen? Vanaf het moment dat zij bewust begonnen te denken en taal ontwikkelden? Waar trek je de grens tot waar je hen als voorvaderen beschouwt met wie je iets gemeenschappelijks meent te voelen?).

Maar voordat ik daarop in ga lijkt het mij goed om eerst de achtergrond te schetsen aan de hand van een aantal begrippen, die als het ware als de coulissen fungeren tegen welke achtergrond mijn eigen verhaal met mijn eigen "nieuws" in mijn leven zich vanaf hoofdstuk 3 afspeelt. Dat betreft in zekere zin de vertrekpunten waarop ik mijn ervaringen en inzichten projecteer waarover ik het hier wil hebben. Voor de beschrijving van die elementen bespaar ik mijzelf grotendeels de moeite dat allemaal zelf te formuleren, maar maak ik dankbaar gebruik van beschikbare teksten van Wikipedia op internet.

2. Religie, evangelie en christendom

Zijn religie (als onze relatie tot God) en "het evangelie" (de boodschap, het nieuws) wel hetzelfde, aangezien God vòòr de komst van Jezus toch ook een relatie met mensen had. En we weten nu, dat de mensheid al zo'n 150 a 200.000 jaar daarvoor begon in Afrika en zich daarna geleidelijk verspreidde over de aardbol?

Wat is in wezen de kern van het evangelie, van de belangrijke boodschap van Jezus 2000 jaar geleden, die een hele wereldgodsdienst tot gevolg had?

En waar staat het christendom voor als we wat genuanceerder kijken naar de ontstaansgeschiedenis en de resulterende lappendeken van zeer uiteenlopende opvattingen heden ten dage?

Het lijkt me goed eerst wat nader stil te staan bij een aantal begrippen, die soms erg makkelijk op één hoop worden gegooid, maar die bij nadere beschouwing toch een totaal verschillende betekenis hebben. Zeker in bepaalde kerkelijke denominaties wordt het christendom bijna exclusief geclaimd als de zuivere doorlopende lijn van hun christen zijn. In de afgelopen eeuwen vanaf de eerste verkondiging van het evangelie van Jezus tot heden heten dan telkens de enig juiste wissels gekozen te zijn bij de diverse discussies over geloofsopvattingen met afscheidingen tot gevolg, waarbij dan ook vaak nog hun geloof, het christendom, het evangelie en religie in één adem worden genoemd als waren die een en hetzelfde.

Ik maak graag gebruik van een aantal verklarende teksten uit Wikipedia, die ik afzonderlijk in enkele kadertjes in de tekst heb geplaatst.

Religie

"Onder religie (van het Latijn religio) wordt meestal één van de vele vormen van zingeving, of het zoeken naar betekenisvolle verbindingen, verstaan, waarbij meestal een hogere macht of opperwezen centraal staat. In bredere zin duidt het woord 'religie' op een meer algemene vorm van spiritualiteit, gevoelens, gedachten met betrekking tot de zin van het leven in relatie tot óf een macht, of manifestaties van een macht óf een (bewust) niet nader gedefinieerd beginsel, essentie of entiteit. □ Het gaat daarom dus niet per se om een identiteit, een persoon.

Vaak ook wordt de term geloof gebruikt.

In monotheïstische religies wordt ook het specifiekere begrip godsdienst gebruikt."

"Het begrip religie is moeilijk, zo niet onmogelijk te definiëren. Vele tientallen definities zijn geopperd, maar geen enkele definitie wordt universeel geaccepteerd. Iedereen heeft echter een idee van wat met religie bedoeld wordt. Wanneer men willekeurige mensen vraagt om een definitie van religie te geven dan krijgt men bijvoorbeeld de volgende antwoorden:

- Het geloven in een god
- Naar de kerk gaan en bidden
- Een manier om met de onzekerheid van het bestaan om te gaan
- Het geloof in geestelijke wezens (Tylor)
- Priesters, bijbels, kerken, etcetera
- Goed zijn voor anderen
- Een manier van leven
- Opium van het volk (Karl Marx)
- Een illusie (Sigmund Freud)
- Het is iets zoals christendom, islam, enzovoorts
- Het is de diepste behoefte van de mens...

Dit geeft al aan dat een eenduidige definitie van religie niet mogelijk is. Religie zal voor iedereen wat anders betekenen. Voor de christen is het de weg naar het koninkrijk Gods, voor de boeddhist een manier om goed te leven en het Nirwana te bereiken, veel natuurwetenschappers zien in religie niets meer dan een georganiseerd bijgeloof en voor de filosoof is religie een vorm van zingeving aan het leven. De fenomenologische definitie wordt tegenwoordig door de meeste godsdienstwetenschappers als de meest bruikbare ervaren. Voor wat het individu betreft, kan men stellen dat iemands religie het product is van zijn geboorteplek en zijn vroegste opvoeding. Het is geen product van de eeuwige waarheid, maar van iemands' culturele omgeving. Mensen geloven wat hun is bijgebracht dat ze dienen te geloven. Meestal stelt men dat niet ter discussie, omdat men de bron van zijn of haar overtuigingen niet in twijfel wil trekken."

Het eerste gedeelte van deze aangehaalde tekst geeft een nogal voorzichtige en tamelijk omslachtige omschrijving waar het vroeger zonder veel plichtplegingen eigenlijk alleen ging om de relatie tot God.

De heldere zwart-wit foto met duidelijk omliggende beelden, waarbij religie, het evangelie en het christendom in de vorige eeuw zowel bij katholieken als protestanten (ook mijn eigen gereformeerde achtergrond) eigenlijk op één lijn gesteld plachten te worden blijkt bij nadere nuancering dan toch veel meer diffuus te worden.

Het tweede deel van de aangehaalde tekst illustreert dat met een heel scala aan opvattingen.

Ikzelf zie religie vooral als het bewust bezig zijn met, het proberen te doorgronden en te beleven van mijn relatie tot God, die ik zie als oorsprong en bestemming van ons bestaan.

Evangelie

Weer teruggrijpend op Wikipedia vind ik in dit verband de in bijgaand kadertje geplaatste omschrijving goed bruikbaar.

“Evangelie komt van het Griekse woord euangelion (εὐαγγέλιον) dat 'goede (blijde) boodschap' betekent. De term evangelie wordt vooral gebruikt in het christendom. *Het Evangelie* betreft daar het geheel aan geloofsverkondigingen en beschrijvingen, inclusief de beschrijvingen van het leven van Jezus in de Bijbel, alsook in de verwante betekenis van 'de heilbrengende boodschap van de Bijbel'. Bij dit laatste gaat het om de inhoud van de boodschap van Jezus en de theologische betekenis van zijn leven, sterven en opstanding voor de mensen.

Evangelie en Bijbel zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. In het Nieuwe Testament is het woord in gebruik voor:

1. Gods belofte aan de mens (Lukas 3 : 18);
2. de vervulling van Gods belofte aan de mens (Matthëus 4 : 23);
3. de blijde boodschap: Jezus is gestorven voor onze zonden, is begraven, en is opgewekt op de derde dag (Opstanding) (1 Korinthiërs 15 : 3 - 4);
4. een beschrijving van het leven van Jezus (Matthëus, Markus, Lukas, Johannes; deze evangeliën zijn geschreven vanuit verschillende invalshoeken om voor verschillende doelgroepen het evangelie te verkondigen).

Het Arabische begrip indjil, dat in het Nederlands als evangelie wordt vertaald, verwijst in de islam naar een van de Heilige Boeken.

In de islam ziet men het evangelie (indjil) als openbaringen van God aan Isa. De evangeliën uit het Nieuwe Testament worden samen ook wel gezien als een van de islamitische Heilige Boeken. Voor moslims zijn deze bijbelboeken echter feitelijk onbruikbaar omdat zij menen dat de huidige tekst, in tegenstelling tot die van de Koran, in de loop der tijden vervalst is en niet meer voor zuivere openbaring van God kan doorgaan. In de 20e eeuw werd het Evangelie van Barnabas in sommige islamitische landen verspreid als het 'echte' evangelie van Jezus.

Gedurende de laatste twee eeuwen is in de Nieuwtestamentische exegese een grote mate van consensus ontstaan over een aantal inzichten, zoals:

- alle evangeliën werden in het Grieks geschreven, tussen ca. 70 en ca. 100;
- geen van de vier canonische evangelisten was een ooggetuige van de feiten;
- de evangeliën bevatten een zekere hoeveelheid aan biografisch en historisch materiaal, maar kunnen niet beschouwd worden als verslaggeving, biografie of memoires;
- evangeliën zijn boeken van geloofsverkondiging. Zij vormen een literair genre sui generis, een complexe mengeling van overgeleverde herinneringen, symbolisch-religieuze interpretatie en literair-theologische constructie.”

Het gaat hier dus om het nieuws, een 'goede (blijde) boodschap', een nieuwe visie, zoals die met de verhalen en het optreden van Jezus naar ons mensen kwam en die voor de mensen, die erdoor werden geraakt een fundamenteel nieuwe visie op en zingeving van hun bestaan met zich bracht. Nieuws waardoor hun leven gegrepen werd en dat tot "bekering" leidde, een andere focus kreeg, een andere rangorde van wat zij belangrijk vonden dan voordien.

Men kan zich afvragen waarom de strekking van dat nieuws zich juist richt op het leven van de mensen die dan bij de komst van Jezus en erna leven en zich niet bezig houdt met de relatie van God tot ons mensen in al die generaties van de mensheid gedurende de tienduizenden jaren vòòr zijn komst zo'n tweeduizend jaar geleden. Het laat ook in wezen de bijzondere relatie tussen God en zijn volk, de joden, vanaf het scheppingsverhaal tot aan de komst van Jezus voor wat het is. Paulus is degene, die in feite deze "breuk" van het evangelie met het vroegere jodendom benadrukt tot wat de basis werd voor het Christendom met Jezus' boodschap voor de hele wereld, dwz ook voor de niet-joden, de gojim.

Als ik voor mijzelf probeer te analyseren wat voor mij het evangelie aan zingevende nieuwswaarde in mijn leven heeft is de conclusie, dat dat vooral neerkomt op het nagaan welke ontwikkeling zich in

mijn religieuze inzichten en beleving heeft voltrokken. Daar speelt niet zozeer een alles doordringende indruk van het evangelie op mijn dagelijks leven. Daar speelt veeleer het geleidelijk gegroeide besef eeuwig te zijn en verbonden te zijn met onze diepere bron God en met elkaar. Maar daarover later meer.

Christendom

Ook voor een beschrijving van wat onder het Christendom wordt verstaan verwijs ik naar de in het onderstaande kader gegeven tekst van Wikipedia.

“ Het christendom is een religie gebaseerd op het leven van Jezus zoals beschreven in het Nieuwe Testament, het tweede gedeelte van de Bijbel. Zijn prediking, kruisdood en verrijzenis staan centraal.

Het christendom is een monotheïstische godsdienst; christenen belijden het geloof in één God. De christenen geloven dat Jezus de zoon van God is en de messias die voorspeld en aangekondigd werd in het Oude Testament. Het christendom is na het optreden van Jezus een wereldgodsdienst geworden.

In de loop der tijd is binnen het christendom een westerse en een oosterse traditie ontstaan. Tot de westerse traditie behoren het rooms-katholicisme en het daaruit ontstane protestantisme. Tot de oosterse traditie behoren enerzijds de Oriëntaals-Orthodoxe Kerken die afstand namen van het Concilie van Chalcedon (451), de Oosters-Orthodoxe Kerken, die ontstaan zijn na het schisma van 1054 en die theologisch nauwelijks afwijken van het rooms-katholicisme en de Oosters-katholieke Kerken, die geünieerd zijn met Rome. Al deze tradities onderschrijven de canones van het Concilie van Nicea.

Geloofsinhoud

De apostolische geloofsbelijdenis (ook wel Apostolicum genoemd, of Credo, naar het eerste woord van de Latijnse tekst, of de Twaalf Artikelen des Geloofs) is een van de belangrijke geloofsbelijdenissen uit het christendom.

Volgens het christelijke dogma heeft God Zijn eniggeboren Zoon Jezus naar de wereld gezonden om de mensheid te bevrijden van de zonde. Jezus is zowel God als mens. Ook is hij de Tweede Persoon in de goddelijke Drie-eenheid.

Christenen geloven, naar de traditie van het jodendom, in de God van Abraham, Izaäk en Jakob, de 'Ik zal zijn die Ik zijn zal' (Ex 3,14, NBV), de schepper van hemel en aarde, die transcendent en tegelijkertijd immanent is. Verder geloven zij dat met de eerste mens de zonde in de wereld is gekomen en dat ieder mens zondig is; zij geloven ook dat de zonde scheiding brengt tussen God en de mens, dat de enige manier om weer met God in het reine te komen het geloof is in het 'volbrachte werk van Jezus', zijn lijden en sterven aan het kruis, waarbij hij als de volmaakte mens en Zoon van God de schuld van de mensen op zich nam en hen weer met God verzoende. Tot de kern van het christelijke geloof behoort ook het geloof in de lichamelijke opstanding en wedergeboorte van Jezus uit de dood, zijn hemelvaart en zijn terugkomst naar de aarde.

Geloof in de Zoon van God, in zijn dood aan het kruis en zijn lichamelijke opstanding op de derde dag wordt gezien als essentieel om het eeuwig leven te bereiken. Hiermee wordt het eeuwig leven in de hemel, in de nabijheid van God bedoeld.

Het geheel van de essentiële elementen van het christelijk geloof wordt ook wel het evangelie genoemd. Jezus zelf zei dat het belangrijkste goddelijke gebod is: Heb God lief boven alles en uw naaste (de medemens) als uzelf.

De rooms-katholieke Kerk legt de nadruk niet alleen op het gezag van de Bijbel als woord van God, maar ook op de traditie. De Kerk speelt een heilsbemiddelende rol tussen God en mens. Het gebod van eenheid in het geloof vindt binnen het catholicisme uitdrukking in de taak van de hiërarchie.

De protestants-christelijke traditie onderstreept het Sola Fide (rechtvaardiging door geloof alleen en niet door 'werken der wet') en Sola Scriptura (alleen het woord van God (de Bijbel)) als gezaghebbend. In de protestantse kerken bestaat geen equivalent van de Paus als teken van eenheid en de rol van kerkelijke ambtsdragers is verkondigend en pastoraal, maar niet sacramenteel.

Ook het belang dat gehecht wordt aan en de theologische invulling van de sacramenten is bij het protestantisme anders dan bij de rooms-katholieke Kerk. Een voorbeeld is de katholieke en oosters-orthodoxe eucharistie tegenover het protestantse Heilig Avondmaal.

De Bijbel

Volgens de christelijke traditie hebben vier van Jezus' volgelingen, discipelen, een verslag van zijn afkomst, geboorte, leven, sterven, opstanding en Hemelvaart neergeschreven in de vier evangeliën, die zijn verzameld in het Nieuwe Testament. Het Nieuwe Testament bevat ook de Handelingen van de Apostelen, een aantal brieven van onder meer de apostel Paulus aan verschillende christengemeenten en het profetische boek Openbaring. Naast de Bijbel bestaan er verschillende apocriefe geschriften die aan de Bijbel gerelateerd zijn, maar die er om verschillende redenen niet in zijn opgenomen.

Het Nieuwe Testament vormt samen met het Oude Testament voor de christenen de Bijbel.

De Kerken van de Reformatie volgen sinds hun ontstaan een eigen canon van het Oude Testament. Zij erkennen niet de deuterocanonieke boeken.

Christendom, jodendom en islam

Het christendom heeft overeenkomsten met zowel het jodendom als met de islam. Er zijn ook op meerdere punten verschillen met deze twee religies en andere wereldreligies. Een belangrijk verschil is dat het christendom de menswording van God belijdt. Voor de islam is Jezus, in het Arabisch 'Isa' genoemd, een grote profeet, die wel volgens beide religies terugkomt op de Dag des oordeels.

Volgens de islam kan een door God gestuurde profeet niet door mensenhanden om het leven zijn gebracht, en daarom verwerpen moslims de kruisdood van Jezus.

Daarnaast kent het christendom het concept van de erfzonde, waarvan de mens door het geloof wordt bevrijd. Vooral de Heidelbergse catechismus benadrukt dat de mens tot het kwaad geneigd is. Joden en moslims kennen het concept van de erfzonde niet, en hanteren daarentegen het concept dat de mens blanco, dus zonder zonden geboren wordt, en men door het goede te doen, tot God of het Goddelijke kan opklimmen. Het christendom gelooft in tegenstelling tot het jodendom dat God niet veraf is, maar op de mens toe stapt in de persoon van Jezus en dat de mens gerechtvaardigd wordt door geloof en vertrouwen in God.

Hoewel er ook binnen het christendom leefregels zijn om het leven te heiligen, ligt bij het christendom meer de nadruk op de leer, dan op de verplichting tot het precies naleven van tal van voorschriften, zoals de joodse halacha en de islamitische sharia. De Heilige Drie-eenheid wordt in zowel islam als het jodendom als buitenbijbels en polytheïstisch verworpen en als een vorm van afgoderij beschouwd. Het jodendom ziet op het christendom overgegangene joden als afgodendienaren. De islam ziet de Koran, geopenbaard aan de profeet Mohammed, als de laatste openbaring van God. De islam erkent zowel de Thora als het Nieuwe Testament wel als Islamitische Heilige Boeken, maar is van mening dat het door eeuwenlange overlevering niet meer het zuivere Woord Gods is.

Bovenstaande beschrijving laat al zien dat er na het optreden van Jezus tweeduizend jaar geleden moeilijk gesproken kan worden van een helder doorgegeven boodschap na alles wat er zich aan interpretaties en machtsstrijd in de afgelopen eeuwen heeft afgespeeld.

Conclusies zijn in ieder geval:

- dat religie, het evangelie en het christendom zeer verschillende dingen zijn
- dat de boodschap van Jezus tweeduizend jaar geleden echt nieuws was in Judea, wat zich later via Klein Azië (Turkije) naar Rome verspreidde binnen het Romeinse Rijk, maar totaal losstond van de mensheid in de rest van de wereld, zoals in Azië, India, Zuid en Noord Amerika en in Europa.
- dat de boodschap van het evangelie – behoudens de verhalen uit het Oude Testament over de twaalf stammen, de herdersvolkeren en de stadsstaatjes op een betrekkelijk klein grondgebied – dus eigenlijk niets zegt over Gods relatie tot de mensheid in onze hele wereld.
- dat ik in mijn religieuze gevoelens behoefte heb aan mijn eigen individuele beleving in mijn hedendaags wereldbeeld. Dat nieuws voor mij is anders dan het eertijdse nieuws van het evangelie en beleef ik ook anders dan de bewoordingen van de christelijke kerken met hun dogma's als vastgesteld in de afgelopen eeuwen.

3. **Ander nieuws**

Onze inzichten mbt het ontstaan van de mensheid zijn vooral de laatste 50 – 100 jaren enorm verder ontwikkeld (archeologie en DNA mbt het ontstaan en de verspreiding van de mensheid; relativiteits theorie en quantum mechanica over de relatie materie – energie – tijd; wetenschappelijke studies en verspreiding van informatie en ervaringen, ook van paranormale mediums, via internet mbt reïncarnatie, bijna-dood-ervaringen; inzichten mbt bewustzijn: waarneming is niet objectief, maar afhankelijk van waarnemer, tijd en plaats).

Zonder nu een gedetailleerde beschrijving te willen geven van de ontwikkeling in mijn persoonlijke denken en beleven wil ik in dit hoofdstuk stilstaan bij een aantal onderwerpen, die daar onmiskenbaar een rol in speelden. Zij droegen allemaal bij aan nieuwe inzichten in mijn wereldbeschouwing zoals die zich vanaf mijn 20ste / 30ste levensjaar in de zestiger jaren ontwikkelde na het wereldbeeld van mijn opvoeding. Dat wereldbeeld en dat van mijn ouders – was sterk getekend door het beeld over de verre oudheid vanuit de geschiedenis van het Joodse volk, dat aansloot op het beeld uit de geschiedenislessen op school over de Perzen, de Grieken, Egypte en het Romeinse Rijk uitmondend in de Middeleeuwen en de vaderlandse geschiedenis. Het veranderen van dat historische beeld door nieuwe inzichten kwam zowel, doordat ik voor het eerst kennismakte met deze onderwerpen alsook dat het nieuwe inzichten en recente ontwikkelingen uit de afgelopen decennia betrof. Dan denk ik aan de volgende thema's:

a. **Archeologie, paleontologie en astronomie**

onze aarde is ouder dan zo'n 4.000 à 5.000 jaar

b. **Ontcijfering van het DNA**

recente inzichten in het ontstaan en de verspreiding van de mensheid

c. **Relativiteitstheorie, Kwantum fysica en Snarentheorie**

nieuwe opvattingen over de relatie materie – energie – tijd en de kenbare werkelijkheid

d. **Versnelde wetenschappelijke ontwikkeling en verspreidingssnelheid van informatie**

nieuws over de moord op Lincoln deed er enkele dagen over om de oceaan over te steken in vergelijking met CNN's breaking news van tegenwoordig

e. **Voortbestaan na dit leven**

ervaringen van paranormale mediums, reïncarnatie, bijna-dood-ervaringen

f. **Waarnemen en bewustzijn**

waarneming is niet objectief, maar afhankelijk van waarnemer, tijd en plaats

Ik zal hier geen uitgebreide samenvattende verhandeling over deze onderwerpen geven, want iedere geïnteresseerde kan daarover gemakkelijk zelf allerlei populaire of dieper gravende literatuur vinden of uitgebreide informatie op internet opzoeken. Ik beperk mij hier meer tot wat het bijdroeg aan de ontwikkeling in mijn denken.

1. **Archeologie, paleontologie en astronomie**

Het is nog niet zo lang geleden, dat men op basis van de opsomming van de geslachten in de Bijbel tot de aanname kwam, dat onze aarde vanaf de schepping zo'n 4 à 5.000 jaar moest bestaan. Zo komt in de joodse kalender bijv het jaar 2010 overeen met het jaar 5770. Dit ondanks de wetenschap, dat de Bijbel niet als geschiedenisboek valt te gebruiken en zeker niet de kosmogonie in het boek Genesis.

Kalium-argon datering (K-Ar) □ Deze methode wordt gebruikt om lagen vulkanisch gesteente te dateren. Doordat het radioactieve deel in een vast tempo vervalt tot de stabiele isotoop Argon neemt de hoeveelheid Argon met de tijd toe. De leeftijd kan zo berekend worden door de hoeveelheid Kalium en Argon te vergelijken rekening houdend met de halveringstijd van Kalium van 1.250 miljoen jaar en de vaste hoeveelheid Argon in de atmosfeer van ca 0.9 procent. Kalium kan slechts op vulkanisch gesteente gebruikt worden en wordt vooral aangetroffen in Oost Afrika, waar afzettingen met vroege hominiden voorkomen.

Koolstofdatering (C-14 methode) □

Deze bijzonder nauwkeurige natuurkundige methode voor de ouderdomsbepaling werd kort na de tweede Wereldoorlog ontdekt. Door het radioactief verval wordt het percentage radioactieve koolstof in het organisme steeds minder en zodra het organisme sterft houdt de opname van C-14 op. De vervalkans voor elk atoom van een bepaalde radioactieve stof is steeds hetzelfde. Dit betekent bijvoorbeeld dat het altijd even lang duurt totdat de helft van de radioactieve atomen vervallen is. Deze karakteristieke tijd wordt de halveringstijd genoemd. Voor C-14 is de halveringstijd 5.730 jaar.

De verbeterde dateringstechnieken en de archeologische vondsten van de familie Leaky in de Olduvaikloof in Tanzania hebben dat beeld echter totaal omver gegooid.

De **Olduvaikloof, Oldupaikloof of Oldowaykloof** is een ravijn met steile wanden, die gewoonlijk de "wiep van de mensheid" wordt genoemd. Het 50 kilometer lange ravijn ligt in het oostelijke deel van de Serengeti in Noord-Tanzania, in de Grote Slenk.

Het is een van de belangrijkste archeologische vindplaatsen ter wereld en de daar gedane ontdekkingen hebben ons inzicht in de evolutie van de eerste mensachtigen belangrijk verdiept. De opgravingen zijn in de jaren 50 begonnen door Louis en Mary Leakey en gaan nog steeds door, nu door familieleden. Volgens sommige onderzoekers was hier miljoenen jaren geleden een groot meer waarvan de oevers waren bedekt met lagen vulkanische as. Ongeveer 500.000 jaar geleden veranderde seismische activiteit de loop van een riviertje dat zich vervolgens een weg baande door de sedimenten en zeven belangrijke lagen in de kloof blootlegde.

De stratigrafie is buitengewoon diep en de lagen vulkanische as en steen maken radiometrische datering van de ingebedde artefacten mogelijk, meestal door de kalium-argonmethode. De oudste artefacten in Olduvai (van kiezelsteen gemaakte werktuigen) en vuistbijlen zijn ongeveer 2 Ma oud, maar er zijn fossiele resten van menselijke voorouders van 2,5 Ma oud gevonden.

Als we daaraan de vele vondsten aan rotsschilderingen en andere blijken van menselijke cultuur uitingen op talloze plaatsen op onze aarde toevoegen dan heeft dat het vroegere beeld van het ontstaan van de mensheid en de bijzondere relatie met God als schepper zoals weergegeven in de eerste Bijbelboeken totaal veranderd.

Ook de ontwikkeling van de astronomie in de afgelopen eeuw en de ruimtevaart hebben ons een geheel andere beleving van onze aarde als planeet te midden van de andere hemellichamen gegeven. En momenteel zijn de theorieën over het ontstaan van het heelal vanuit de "Big Bang" nog volop in ontwikkeling.

Het is al vaker gezegd, dat de eerste beelden waarop wij onze eigen aarde vanuit de ruimte konden bekijken in de vijftiger jaren en de

beelden van de eerste stappen van de mens op de maan ook een niet te onderschatten invloed hebben gehad op ons wereldbeeld en hoe wij tegen onze positie in de kosmos aankijken.

2. Ontcijfering van het DNA

Het DNA is de belangrijkste drager van erfelijke informatie in alle bekende organismen. De voortgang bij de ontcijfering van het DNA is de sleutel geweest voor de recente inzichten in het ontstaan en de verspreiding van de mensheid op onze planeet.

Een bijzonder krachtige impuls voor het op grote schaal verzamelen van DNA in het kader van het in kaart brengen van het verspreidingspatroon van de mensheid vanuit Afrika is gegeven door het Genographic project van de National Geographic Foundation in samenwerking met The Waitt Family Foundation en IBM. Men verzamelt in het 5 jaar durende project DNA van geïsoleerde volkeren, zowel als van eenieder die zich aanmeldt voor deelname door een kit te bestellen voor afname en analyse van wangslim. Er zijn inmiddels diverse databases waarin deze op vrijwillige basis beschikbaar gestelde DNA profielen (op basis van een aantal markers) met elkaar vergeleken kunnen worden om de verspreiding na te gaan van je eigen haplogroep van de mannelijke afstammingslijn op basis van het van generatie op generatie doorgegeven Y-chromosoom inclusief de op een gegeven moment opgetreden mutaties die ook worden doorgegeven. Zo ook kan het spoor vanuit de vrouwelijke afstammingslijn worden getraceerd op basis van het mitochondriaal DNA (mtDNA) dat alleen van moeders op hun kinderen wordt doorgegeven. Op basis van de daarmee opgebouwde inzichten

De recente ontcijfering van het DNA

In 1952 toonden Alfred Hershey en Martha Chase aan dat een virus alleen door middel van DNA een cel kon besmetten. In 1951 en 1952 kwamen Linus Pauling en Erwin Chargaff met nieuwe denkbeelden over de samenstelling van het DNA. De doorbraak kwam in 1953 door het onderzoek van James D. Watson, Francis Crick, Maurice Wilkins en Rosalind Franklin waarin de juiste chemische structuur van DNA werd ontsluit. Watson, Crick en Wilkins kregen in 1962 een Nobelprijs, terwijl Franklin toen al overleden was aan kanker. In 1975 publiceerde Frederick Sanger een methode voor het bepalen van de volgorde van nucleotiden in DNA. Deze methode, die sequencing wordt genoemd, werd een standaardmethode in de moleculaire biologie. DNA-sequenties werden steeds meer gebruikt om de verwantschap tussen organismen te bepalen. Van steeds meer organismen werd het gehele genoom gesequenced. En in 2001 werden de DNA-sequenties van het humane genoom gepubliceerd.

ontstond een patroon van verschillende haplogroepen, zodat tegenwoordig een beeld is ontstaan van de verspreiding van de mensheid over onze planeet (zie voor meer achtergrondinformatie over dit interessante project en uitleg over het onderwerp de website <https://genographic.nationalgeographic.com/genographic> , maar ook bijv <http://www.ftdna.com>).

Dit doet je realiseren, dat eigenlijk iedereen in feite biologisch familie van elkaar is. Bij ieder van ons is immers in de duizenden achter ons liggende jaren ons huidige genen pakket van generatie op generatie opgebouwd in de bevruchte eicellen en daarop volgende celdeling met het doorgeven van de chromosomen van zowel de vader als de moeder in telkens weer nieuwe combinaties van hun chromosomen. Wij allen lopen rond met dezelfde doorgegeven brokjes DNA (en bijbehorende eigenschappen) in steeds wisselende combinaties uit die ene grote chromosomen blokkendoos van onze aller-oudste voorouders.

Die verwantschap van de menselijke familie was mij ook al duidelijk geworden uit de genealogie, waarin je rationeel-getalsmatig kunt aantonen, dat iedereen familie van elkaar is als je maar een (niet eens zo erg groot) aantal generaties terug gaat. Een voorbeeld daarvan wordt ook al gegeven door de wat hilarische pogingen van sommige genealogen om aan te tonen, hoe zij op een bepaalde manier een afstammingsrelatie kunnen construeren met bijvoorbeeld Karel de Grote.

Wat leert zo'n inzicht nu?

Allereerst, dat het unieke karakter van de eigen identiteit die eenieder denkt te hebben enigszins gerelativeerd mag worden door de wetenschap dat ons DNA is opgebouwd uit de aandelen daarin van al onze voorouders en daar de resultante van is, ook wat betreft onze doorgegeven aangeboren eigenschappen.

Verder versterkte het mijn vermoeden, dat – ondanks ieders individuele verschillen – wij meer verwant zijn aan elkaar (aan onze “naaste”) dan wij ons realiseren.

Bij dat beeld van de mensheid kan ik mij moeilijk voorstellen, dat God zich slechts exclusief bekommerde om alleen het van Abraham afstammende Joodse herdersvolkje en later na Jezus' komst ook nog het gekerstende deel van de zgn heidenen en zich niets gelegen zou laten liggen aan bijvoorbeeld de Egyptenaren, Meden en Perzen, Filistijnen en dat hele grote andere deel van de mensheid op deze planeet waarvan wij nu ook het bestaan hebben leren kennen.

3. Relativiteitstheorie, Kwantum fysica en Snarentheorie

nieuwe opvattingen over de relatie materie – energie – tijd

Ik vind het moeilijk om als niet-natuurkundige te verwoorden hoezeer in de afgelopen eeuw onze opvattingen over de kenbare werkelijkheid in een stroomversnelling zijn geraakt en daar nog steeds in zitten. En dat geldt niet alleen voor mij, want het is opvallend hoe het internet en kranten met populair wetenschappelijke artikelen min of meer zinderen van de activiteit van mensen om de ontwikkelingen op dit terrein in begrijpelijke termen uiteen te zetten.

Een actuele ontwikkeling is bijvoorbeeld het nieuws over het geld verslindende project van de Large Hadron Collider, de deeltjes versneller, die men aanvankelijk steeds maar niet goed aan de praat wist te krijgen (waarin nu eindelijk 31 maart 2010 de eerste botsingen teweeg zijn gebracht) en waarbij men reikhalzend uitziend naar proefondervindelijke resultaten om het Higgs-boson, het theoretisch voorspelde elementaire deeltje dat ‘moet’ bestaan om het standaardmodel van de deeltjesfysica aan te kunnen tonen.

Zeker voor deze onderwerpen maak ik dan ook weer dankbaar gebruik van de teksten van anderen, die ik zo te hooi en te gras van het internet kan plukken. Hier een tekst die ik van het

internet haalde van de website “Alles over Wetenschap – Kennis en Exploratie”

<http://www.allaboutscience.org/dutch/relativiteitstheorie.htm>¹⁾:

De Relativiteitstheorie - Een Korte Geschiedenis

De Relativiteitstheorie, die in het begin van de 20e eeuw door de Joodse natuurkundige Albert Einstein (1879-1955) werd voorgesteld, is één van de meest significante wetenschappelijke vooruitgangen van onze tijd. Hoewel het concept van relativiteit niet door Einstein zelf werd geïntroduceerd, zat zijn belangrijke bijdrage in de herkenning van het feit dat de lichtsnelheid in een vacuüm constant is en een absolute fysische grens vormt voor beweging. Dit heeft geen belangrijke invloed op iemand's dagelijkse leven omdat wij zelf met snelheden reizen die veel lager zijn dan de lichtsnelheid. Maar voor objecten die met snelheden reizen die dicht bij de lichtsnelheid liggen stelt de relativiteitstheorie dat dergelijke objecten vanuit het gezichtspunt van een waarnemer op aarde langzamer bewegen en in lengte korter worden. Einstein leidde eveneens de beroemde vergelijking $E = mc^2$ af, die de gelijkheid van massa en energie onthult.

Toen Einstein deze theorie toepaste op zwaartekrachtvelden, leidde hij hieruit het "gebogen ruimte-tijd continuüm" af dat de dimensies van ruimte en tijd voorstelt als een twee-dimensionaal oppervlak waarin door massieve objecten valleien en deuken worden gemaakt. Dit aspect van de relativiteit verklaart het fenomeen van licht dat rond de zon buigt, en voorspelde zowel zwarte gaten als de achtergrondstraling (CMB) -- een ontdekking die fundamentele afwijkingen blootlegde in de theorie die een statische toestand van het universum voorstelde. Voor zijn werk over relativiteit, het foto-electrische effect en straling ontving Einstein in 1921 de Nobelprijs.

De Relativiteitstheorie - De Basis

Natuurkundigen splitsen de Relativiteitstheorie gewoonlijk in twee delen.

- Het eerste deel is de Speciale Relativiteitstheorie, die in essentie omgaat met de vraag of rust en beweging relatief of absoluut zijn, en met de gevolgen van Einstein's gissing dat deze relatief zijn.
- Het tweede deel is de Algemene Relativiteitstheorie, die vooral van toepassing is op versnellende deeltjes, in het bijzonder ten gevolge van zwaartekracht, en dient als een radicale revisie van Newton's theorie. Deze theorie voorspelt belangrijke nieuwe resultaten voor zich snel voortbewegende en/of zeer massieve lichamen. De Algemene Relativiteitstheorie reproduceert op juiste wijze alle geldige voorspellingen van Newton's theorie, maar vergroot ons begrip op het gebied van enkele sleutelprincipes. De Newtoniaanse natuurkunde had voorheen gesteld dat zwaartekracht door middel van lege ruimte te werk gaat, maar het ontbrak aan verklarend vermogen over de vraag hoe de afstand en massa van een gegeven object door de ruimte konden worden overgedragen. De Algemene Relativiteitstheorie rekende met deze paradox af, omdat deze laat zien dat objecten zich op een rechte lijn in de ruimte-tijd bewegen, maar dat we de beweging als een versnelling waarnemen vanwege de gebogen aard van de ruimte-tijd.

De hoge nauwkeurigheid van Einstein's theorieën over de speciale en algemene relativiteit is in de afgelopen jaren bevestigd en de data blijkt overeen te komen met vele belangrijke voorspellingen; de belangrijkste was wel de zonsverduistering van 1919 die er van getuigde dat het licht van de sterren inderdaad door de zon wordt afgebogen wanneer het licht dichtbij de zon reist op weg naar de aarde. De volledige zonsverduistering maakte het mogelijk dat astronomen -- voor het eerst -- sterrenlicht vlak bij de rand van de zon konden analyseren. Door de intense helderheid van de zon was dit voorheen niet mogelijk geweest. De theorie voorspelde ook de snelheid waarmee twee neutronensterren die zich in een baan om elkaar heen bevinden naar elkaar toe zullen bewegen. Toen dit fenomeen voor het eerst werd gedocumenteerd bewees de algemene relativiteit tot op een triljoenste van een procent nauwkeurig te zijn, en werd daarmee één van de best bevestigde principes in de hele fysica.

Wanneer de principes van de algemene relativiteit op onze kosmos worden toegepast, dan laat dit zien dat onze kosmos niet statisch is. Edwin Hubble (1889-1953) toonde in 1928 aan dat het Universum een eindige tijdshoeveelheid in het verleden tot ontstaan kwam. De meest voorkomende interpretatie van deze uitdijning is tegenwoordig dat het universum op het moment van de Oerknal (*Big Bang*) begon te ontstaan, zo'n 13.7 miljard jaar geleden. Maar dit is niet het enige plausibele kosmologische model in de academische wereld, en een groot aantal scheppingswetenschappers, zoals Russell Humphreys en John Hartnett hebben modellen binnen een bijbels raamwerk ontwikkeld, die -- tot op heden -- de toets der kritiek van de meest krachtige tegenstanders hebben weten te doorstaan.

De Relativiteitstheorie - Een Getuigenis voor de Schepping

Door gebruik te maken van de combinatie van de waargenomen kosmische uitdijning en de algemene relativiteitstheorie kunnen we uit de data afleiden dat het universum in grootte zou moeten afnemen wanneer men verder terug in de tijd kijkt. Maar, dit kan niet onbegrensd worden geëxtrapoleerd. De uitzetting van het universum helpt ons om te begrijpen in welke richting de tijd voortschrijdt. Dit wordt de 'kosmologische tijdpijl' genoemd. Deze impliceert dat de toekomst -- per definitie -- de richting is waarin het universum in grootte toeneemt. De uitdijning van het universum heeft ook de tweede wet van de thermodynamica voortgebracht, die stelt dat de algehele entropie (wanorde) in het Universum met het verstrijken van de tijd alleen maar kan toenemen, omdat de hoeveelheid energie die beschikbaar is voor arbeid met de tijd afneemt. Als het universum eeuwig zou zijn, dan zou de hoeveelheid energie die beschikbaar is voor arbeid dus al uitgeput zijn. Hier volgt dus uit dat er een moment is geweest waarop de entropie een absolute

¹⁾ van de groep AllAboutGod, die zichzelf omschrijft als: "Veel mensen refereren aan ons als "Christenen", maar wij beschouwen onszelf als volgelingen van Jezus. Net als Jezus wijzen we vele van de zaken af die gevonden kunnen worden in "georganiseerde religie" (door de mens gefabriceerde pogingen om God door middel van regels en rituelen te benaderen). Wij geloven zelfs dat religie meer mensen van de waarheid heeft afgehouden dan enig ander iets in de geschiedenis. Hoewel we door de mens opgezette religies afwijzen, vinden we de persoonlijke zoektocht naar God essentieel in elk van onze persoonlijke levensreizen."

waarde 0 had (de meest geordende toestand op het moment van de schepping) en dat de entropie sindsdien is toegenomen -- dat wil zeggen, het universum was ooit volledig "opgewonden" als een klok en is nu aan het aflopen. Dit heeft diepgaande theologische implicaties, omdat dit aantoonde dat de tijd zelf ook eindig moet zijn. Als het universum eeuwig zou zijn, dan zou de thermische energie in het universum evenredig over de hele kosmos verdeeld zijn en dan zou elke regio in de kosmos een uniforme temperatuur hebben (dicht bij het absolute nulpunt) en dan zou er dus geen enkele arbeid meer mogelijk zijn.

De Algemene Relativiteitstheorie toont aan dat de tijd verbonden, of gerelateerd, is aan materie en ruimte, en dat de dimensies van tijd, ruimte en materie dus samen een continuüm vormen. Zij moeten ook op exact hetzelfde moment tot ontstaan zijn gekomen. De tijd kan niet bestaan als materie en ruimte afwezig zijn. Hieruit kunnen we afleiden dat de onveroorzaakte eerste oorzaak buiten de vier dimensies van ruimte en tijd moet bestaan *en eeuwige, persoonlijke en intelligente eigenschappen moet bezitten om het vermogen te hebben om bewust ruimte, tijd -- en ook de tijd zelf -- tot ontstaan te brengen.*

Bovendien wordt het bestaan van een Schepper al door de fysieke aard van tijd en ruimte zelf voorgesteld, omdat oneindigheid en eeuwigheid vanuit een logisch perspectief noodzakelijkerwijs moeten bestaan. Het bestaan van tijd impliceert eeuwigheid (omdat tijd een begin en een einde heeft) en het bestaan van ruimte impliceert oneindigheid. De concepten van oneindigheid en eeuwigheid suggereren dat er een Schepper is, omdat deze hun eigen bestaan in God kunnen vinden, die beide te boven gaat en gewoonweg 'is'.

Hoewel ik in deze aangehaalde tekst graag de wetenschappelijke beschrijving overneem, meen ik dat je de conclusie in het door mij cursief gemaakte gedeelte hier niet uit kunt trekken. Ik ben het eens met de conclusie "dat de onveroorzaakte eerste oorzaak buiten de vier dimensies van ruimte en tijd moet bestaan", maar die dan nog niet kunt toedichten, dat deze *"eeuwige, persoonlijke en intelligente eigenschappen moet bezitten om het vermogen te hebben om bewust ruimte, tijd -- en ook de tijd zelf -- tot ontstaan te brengen"* en dat *"het bestaan van een Schepper al door de fysieke aard van tijd en ruimte zelf voorgesteld"*. Dat zijn naar mijn mening kwalificaties, die eerder tot de categorie menselijke projecties behoren die in de afgelopen 2.000 jaar veel ruis hebben doen ontstaan. Als wij de God buiten onze dimensies van materie, tijd en ruimte niet kunnen kennen kun je niet zeggen, dat hij een "Hij" is, een persoon, intelligent of de Schepper, maar je kunt hooguit zeggen, dat jij God zo beleeft, maar dat niet opleggen aan anderen als iets wat is en je daarom dus zo behoort aan te nemen. Zie daarover bijvoorbeeld de zeer lezenswaardige boeken van Karen Armstrong en van Klaas Hendriks ²).

4. Versnelde wetenschappelijke ontwikkeling en verspreidingsnelheid van informatie

Er is sinds de afgelopen eeuw, en zeker in de tweede helft van die eeuw, sprake van een exponentiële uitbreiding van wetenschappelijk onderzoek en niet alleen dat, maar ook van een versnelling in de toegankelijkheid van informatie. Zo bereikte het nieuws over de moord op Lincoln in 1865 Europa bijvoorbeeld pas na enkele dagen. En dat staat in scherp contrast tot bijvoorbeeld het "breaking news", dat CNN in onze tijd direct tot ons brengt van waar ook ter wereld en waarbij wij live de oprukkende troepen in Bagdad op TV konden volgen of waarbij wij de eerste stappen van de mens op de maan konden meebeleven. Weer een nieuwe stap in die ontwikkeling is bijvoorbeeld het passeren van de mullahs door de protesterende Iraanse bevolking met een overal doorheen kruipende berichtgeving via mobiele telefoons, twitteren en internet.

Een ander fenomeen van de laatste decennia is de alom toegankelijke informatie via internet ondersteund door Google en andere zoekmachines die als enorme stofzuigers de via enkele zoektermen gezochte informatie bijeenstoppen en uitspuwen op je computer scherm. Het doet mij denken aan het idee van de schil aan informatie rond de aarde uit de geschriften van Teilhard de Chardin. Het internet (inclusief bijvoorbeeld het eerder genoemde Wikipedia) heeft de functie van de vroegere kostbare encyclopedie in boekvorm compleet uitgehold. Niet alleen de kennis is voor ieder toegankelijk en binnen handbereik gekomen, ook de bereikbaarheid van elkaar via GSM, SMS, twitteren en e-mail is revolutionair veranderd. Een honderd jaar geleden stuurde men elkaar nog een briefkaart per post om een kort bericht of levensteken door te geven (het is aandoenlijk om zo'n kaartje te lezen met bijvoorbeeld een aankondiging dat men op bezoek wil komen of dat men na de reis goed thuis is aangekomen);

²) van Karen Armstrong naast haar boeken als "De strijd om God" en "De grote Transformatie" m.n. haar recente boek "De kwestie God" en van de predikant Klaas Hendriks, "Geloven in een God die niet bestaat"

tegenwoordig pak je bij een inval of een vraag even je mobiele telefoon om iets direct door te geven of te vragen.

Met deze sterk vergrote bereikbaarheid en toegankelijkheid van informatie is een dimensie toegevoegd aan ons bestaan en aan onze tijds- en werkelijkheidsbeleving en is de wereld een stuk kleiner geworden.

Het kennismaken met steeds toegankelijker wordende informatie, met denkbeelden van anderen en met de toenemende nieuwe inzichten voegde en voegt nog steeds in mijn beleven en denken veel “nieuw nieuws” toe aan het “oude nieuws” van het evangelie.

5. Voortbestaan na dit leven

Het is alweer lang geleden, dat ik het als eerste uitleg van het begrip reïncarnatie moest doen met de verhalen, dat een mens na een slecht leven terug kon komen als dier of ander onaanzienlijk wezen en bij een goed leven op een hogere trap in de menselijke rangorde of de kasten dan wel te verstaan in India. Dat kon ik niet serieus nemen.

Maar dat veranderde, nadat ik kennismaakte met de ervaringen van Edgar Cayce, die zelf als overtuigd en conservatief Christen tot zijn eigen grote verbazing werd geconfronteerd met vroegere levens van mensen in zijn readings. Tijdens en na zijn leven (1877-1945) is het materiaal van zijn readings in de A.R.E. foundation, Virginia een uitgebreide bron voor verdere studie geweest, die leidde tot vele publicaties. Die ervaringen uit vroegere levens van de personen die hem raadpleegden (in eerste instantie vaak over gezondheidsproblemen) leveren een boeiende inzicht in het bestaan in Egypte, Atlantis, Perzië, Yucatan, de Oud- en Nieuw testamentische perioden, Griekenland, de revolutie in Amerika, de kruisvaarders, etc. Daarin maakte ik voor het eerst kennis met het concept van de akashic records ofwel het Akasha Archief of De Akasha Kronieken. Het begrip Akasha-archief komt overeen met een collectief geheugen, een opslagplaats, waar alle gedachten, emoties en gebeurtenissen van alle tijden op aarde tot op heden, worden opgeslagen en die voor paranormale mensen toegankelijk zijn.

De ervaringen van Morey Bernstein beschreven in zijn boek *“The search for Bridey Murphy”* (1956) over een tijdens regressietherapie gebleken vorig bestaan van Ruth Simmons uit Pueblo, Colorado als een eenvoudige Ierse plattelandsvrouw Bridey Murphy in de eerste helft van de 19^e eeuw in Belfast trokken destijds veel aandacht. Veel van de door haar genoemde feiten konden als waar worden nagetrokken, hoewel men geen historische Bridey Murphy heeft kunnen vinden, die paste in de feiten van deze regressies.

Maar ik denk ook aan de ervaringen en studies van bijvoorbeeld de Amerikaanse arts Raymond A. Moody en Prof. Dr. Ian Robinson, die via serieus wetenschappelijk onderzoek vele gevallen van reïncarnatie hebben onderzocht en gedocumenteerd. Uit dat materiaal en vele andere ervaringen komt een beeld naar boven,

Dr. Ian Stevenson is de nestor van het westerse parapsychologische reïncarnatieonderzoek. Hij publiceerde in 1960 een klassiek artikel, getiteld *The Evidence for survival from claimed memories of former incarnations*. Sindsdien heeft Stevenson een enorm oeuvre opgebouwd over dit onderwerp, bestaande uit tientallen artikelen en meer dan tien boeken. De voornaamste daarvan zijn wel *Twenty cases suggestive of reincarnation*, *Children who remember previous lives*, *Reincarnation and Biology* and het recente *European Cases of the Reincarnation Type*. Dr. Ian Stevenson is van Canadese origine, maar heeft aan Amerikaanse universiteiten psychiatrie gestudeerd en is sinds 1967 verbonden aan de afdeling Persoonlijkhedsleer van de Universiteit van Virginia te Charlottesville. Naast reïncarnatieonderzoek houdt hij zich o.a. ook bezig met bijna-doodervaringen en verschijningen van overledenen. Stevenson legde een belangrijke collectie aan, die op dit moment rond de 3.000 spontane gevallen omvat. Hij ontwikkelde ook een gedegen methodologie en onderzocht nauwgezet welke hypothesen de resultaten van zijn studies het best konden verklaren.

Veel onderzoek van Stevenson vond plaats in Aziatische landen en Brazilië, waar de bevolking onder invloed van o.a. hindoeïsme, boeddhisme en kerdicisme op grote schaal uitgaat van de realiteit van een vorm van wedergeboorte. Toch heeft hij ook onderzoeken verricht in westerse landen, zoals de VS, Engeland en Duitsland. In de niet-westerse wereld werd hij bijgestaan door inheemse onderzoekers, zoals Jamuna Prasad, Satwant Pasricha en Kirti Swaroop Rawat in India, Hernani Guimaraes Andrade in Brazilië, Godwin Samararatne in Sri Lanka en Resat Bayer in Turkije. De meesten van hen publiceerden ook onafhankelijk van Stevenson over hun eigen werk. Zo heeft Dr. Satwant Pasricha een dissertatie geschreven getiteld *Claims of reincarnation: An empirical study of cases in India*.

Uit: Parapsychologisch reïncarnatieonderzoek, Drs. T.P.M. Rivas

dat het voortbestaan na dit leven – of beter een aaneenschakeling van vele elkaar opvolgende levens, waarbij karma een rol speelt – mij vele malen aannemelijker voorkomt dan de aanname, dat het bestaan van een mens niet verder reikt dan de periode tussen conceptie en het uitblazen van de laatste adem.

Daarnaast zijn er de talloze – soms aangrijpende - ervaringen van paranormale mediums, die in contact kunnen komen met overleden personen.

En tenslotte is er de indrukwekkende studie van de cardioloog Pim van Lommel, die in zijn praktijk geconfronteerd werd met het verschijnsel van bijna-dood-ervaringen waar hij aanvankelijk niet in geloofde. Doordat het verschijnsel hem intrigeerde heeft hij daar uitgebreid wetenschappelijk onderzoek naar verricht, waarvan de resultaten in 2001 werden gepubliceerd in het wetenschappelijke tijdschrift The Lancet. Vervolgens heeft hij zijn ervaringen neergelegd in het recente boek *“Eindeloos bewustzijn”* met een uitgebreide onderbouwing aan feiten en literatuur.

Van Lommel doet in zijn boek ook een interessante poging een verklaring te vinden voor het overbruggen van de tegenstrijdigheid tussen eindige tijd en eeuwigheid met een visie op non-lokaal bewustzijn in de non-lokale ruimte op basis van de kwantumfysica. Hij uit zijn vermoeden, dat het geheugen buiten ons bestaat en eeuwig is en dat onze hersenen een soort antenne functie vervullen.

Kortom, deze visies hebben het Bijbelse begrip “eeuwig leven”, dat ik vanuit mijn jeugd mee kreeg, een andere setting gegeven en concreter gemaakt op een manier die ik logischer kan beleven.

Ook het begrip over karma heeft een meer rationele uitleg gegeven aan van vroeger meegekregen opvattingen over “zonde” en “vergeving”. Daarop kom ik terug in hoofdstuk 5 Conclusies.

6. Waarnemen en bewustzijn

De betekenis van het woord geheugen – de basis van bewustzijn - is enerzijds

- het inhoudelijke, de data, de imprint de echte werkelijkheid zoals vastgelegd op/in
 - o een foto / film
 - o je hersenen
 - o de geheugenschijf als hardware in een PC of op een memory sticken voor zover die überhaupt gekend kan worden gelet het subjectieve van de werkelijkheid zoals die waargenomen wordt en onderhevig is aan het duidingsvermogen, het referentiekader van de waarnemer.

en anderzijds

- het uitgelezene => bewustzijn mbt waargenomen foto/filmbeelden, ervaringen of teksten

Subjectief waarnemen

Waarneming is niet objectief, maar afhankelijk van de waarnemer, tijd en plaats.

Als ik aan het eind van mijn leven zou terug kijken op wie ik zelf was en wat mijn leven dan voor mij aan betekenis had, wat ik als waardevol of belangrijk beleefde, hoe zou die film er dan uitzien.

Dan komen beelden voorbij van de personen uit mijn leven die dat leven van mij samen met mij maakten tot wat het is geworden. Die beleving van mij van die personen - mijn vrouw, mijn kinderen, familie, vrienden, mensen uit mijn werk, etc - is natuurlijk subjectief, zoals ik het heb beleefd.

Dat beeld van mijzelf hoeft - of zal hoogstwaarschijnlijk zelfs - niet hetzelfde te zijn als de beelden, die die mensen uit mijn omgeving over mij en over zichzelf hadden. Daarin kunnen heel verrassende verschillen bestaan.

Waarnemen is afhankelijk van je referentiekader, van de jou bekende wereld, van je vooroordelen, de termen en begrippen waarin je kunt denken, als het ware de blokkendoos waarmee je kunt spelen. En wat je niet kent kun je ook niet objectief waarnemen, maar alleen duiden vanuit je eigen bekende referentiekader. Een beroemd voorbeeld is dat van enkele blinden die een olifant moeten beschrijven en dat slechts kunnen doen vanuit wat zij voelen in vergelijking met wat zij kennen en vanaf de plaats waar zij die olifant kunnen betasten. Het is natuurlijk niet vreemd, dat daar dan zeer wonderlijke en uiteenlopende beschrijvingen uit voortkomen van wat een olifant is.

Ontwikkeling van je bewustzijn

Dat referentiekader, het bewustzijn, dat wat wij mensen kennen heeft zich ontwikkeld in de loop van de geschiedenis.

- Denk bijvoorbeeld alleen al aan de ontwikkeling in het besef van de ons omringende geografische ruimte, onze wereld:
 - o De kaarten zoals die bekend waren tussen 100 v.C. en 200 n.C. van Ptolemaeus, etc; de Grieken (Alexander de Grote) en later de Romeinen
 - o Vervolgens de kaarten van rond ca 400
 - o En de invloed op de kaarten als gevolg van de uitbreidende kennis onder invloed van de zich verbreidende Islam met de handel van de Arabieren
 - o De ontdekte onverklaarbare kaart van Piri Reis, die erop duidt, dat het besef van belangrijke kustlijnen al bekend was bij bepaalde volken voordat onze westerse ontdekkingsreizigers ze opnieuw ontdekten
 - o Rond 800 de invloed vanwege het vastleggen van de bezittingen van bisdommen, de opkomst van de Christelijke kerk; het rijk van Karel de Grote
 - o In de middeleeuwen de invloed van kloosters en monniken; en Bijbels geïnspireerd de kruistochten; de reizen van bijvoorbeeld Columbus en Marco Polo die weer nieuwe kennis toevoegden
 - o Het besef van de wereld vroeger al als ronde bol, later als platte pannekoek en nog later weer als bol
- Het zich verder ontwikkelend besef van de geografische ruimte betrof lange tijd slechts relatief kleine groepen mensen gelet op de kaarten voor militair gebruik, van het lands- of regionaal bestuur, kadastrale kaarten, handel en zeevaart, e.d.. In het algemeen kende de gewone man tot 1700/1800 eigenlijk alleen de directe omgeving van of rond zijn eigen dorp of stad.
- De invloed van de mogelijkheid tot kopiëren/vermenigvuldigen: eerst de boekdruk kunst en pas in de afgelopen eeuw de fotografie/computer/digitalisering waren revolutionaire versnellers van het bewustzijn en het wereldbeeld van de mensen na aanvankelijk alleen bestaande mogelijkheden van overschrijven/natekenen.
- En nog later de invloed van de ontwikkeling van de media van eerst kranten en later radio en vervolgens TV die een enorme versnelling gaven aan de ontwikkeling van kennis en de afgelopen decennia de ervaringen uit de ruimtevaart en via het internet (Google Earth).

Dat alles heeft ertoe geleid, dat mijn geheugen en mijn bewustzijn van heden gevuld zijn met een totaal andere inhoud aan waarnemingen, ervaringen, en inzichten dan van mijzelf als 20-jarige jongeman, dan dat van mijn ouders, van mijn grootouders, van de mensen die de Reformatie beleefden (onder wie mijn voorouders die in hun plattelands dorpsgemeenschappen overgingen van hun katholieke parochie naar het nieuwe protestantisme) en de ketters die op de brandstapel stierven, van de mensen die de zich ontwikkelende kerk in Nederland meemaakten vanaf Bonifacius en Willibrord en de kloosterlingen en middeleeuwse voorvaders, van de Christenen uit de eerste eeuwen van de Christelijke kerk. Kortom, het referentiekader van waaruit die mensen hun bestaan beleefden was totaal anders dan dat van ons vandaag.

Wat wil dit zeggen als het gaat om mijn religieus bewustzijn, mijn geloof?

Het bewust worden hiervan heeft mij doen inzien, dat mijn levensbeschouwing van nu, mijn levensbeschouwing als jongere toen ik belijdenis deed en de levensbeschouwing van mijn ouders en voorouders allen waar zijn in hun eigen setting en niet beschouwd moeten worden in termen van juist of fout zoals de verkondigers van "het enige ware geloof" doen. Er is niet één waarheid, maar er zijn er vele. Geloof is geen collectieve, in dogma's vastgespijkerde opvatting, die je al dan niet onderschrijft of aan iemand kunt opleggen. Geloof is een zeer individuele beleving, die geënt is op je eigen kennis, gevoelens, ervaringen, inzichten en vermoedens in de setting van jouw eigen referentiekader.

Wanneer dat inzicht vroeger wijder verbreid was geweest hadden veel verketteringen en vervolgingen omwille van geloofsovertuiging achterwege kunnen blijven. Maar dat geldt niet alleen de geschiedenis, want het is getuige de vele aanslagen en verketteringen om ons heen vandaag de dag nog even actueel als vroeger.

4. **Identiteit: wij, onze voorouders en anderen**

Waarnemen en beleven zijn subjectief en worden bepaald door het referentiekader van je opgebouwde ervaringen en ideeën.

Er wordt te gemakkelijk over het hoofd gezien, dat het bewustzijn/beleving van ons anders is dan van onze voorouders met hun wereldbeeld in verschillende tijden en culturen net zoals dat anders is dan tussen tijdgenoten gelet op ieders verschillende ontwikkeling, ervaringen en opvoeding.

Je bent wie je bent

Ik ging er in de beleving van mijn identiteit altijd van uit, dat je bent wie je bent als het geheel aan ervaringen, inzichten en je relaties met je omgeving nu en in het verleden. Dat je bent wie je bent zoals je jezelf het beste kent en zoals dat in je geheugen is opgeslagen, dus wie je *bewust* bent. Maar in die relaties met je omgeving spelen ook je vriendschappen, je werkrelaties, maar ook je familieachtergronden mee, die mede je identiteit bepalen.

Naast je eigen bewuste identiteit zoals je jezelf in diepste wezen kent zijn er ook delen van je identiteit die worden bepaald door wat je omgeving van jou vindt, hoe men jou beleeft of wat voor verwachtingen men van jou heeft op basis van je gedrag en je achtergrond, de omgeving waar je uit komt, ongeacht of je je daar zelf bewust van bent. Er zijn maar weinig mensen, die je ongeveer in de volledigheid kennen, zoals je je bewust bent van jezelf. Je deelt met anderen immers verschillende delen van jezelf in verschillende mate, bijv je diepste levensbeschouwelijke gedachten met bepaalde mensen die daarvoor openstaan kunt delen, je beroepsmatige bestaan met de mensen in je werkomgeving en dat ook weer in zeer uiteenlopende omgevingen, je hobby's of speciale interessegebieden met mensen met wie je dat kunt delen, je huwelijksleven met je partner en kinderen, enz.

En tussen die zelf beleefde en door anderen beleefde identiteit kunnen verschillen zitten afhankelijk van de kanten die men van jou kent, maar ook afhankelijk van helder inzicht in de werkelijkheid en in de verhoudingen in die werkelijkheid. In je ontwikkeling tot volwassenheid groeien je inzicht en dat bewustzijn. Dat leerproces is onderhevig aan ervaringen van inschattingsproblemen en geleerde aanpassingen, zoals dat blijkt uit het verschillend inzicht bij een klein kind, bij jongeren en bij ouderen als gevolg van ervaringen en correcties doordat je jezelf al lerend ontwikkelt.

Dat beeld van mijn identiteitsbeleving heeft bij mij andere dimensies gekregen voor mijn veranderde inzichten in de verhouding tussen het bewuste en het onderbewuste, zoals dat bijvoorbeeld tot uiting komt in de opvattingen over reïncarnatie.

Daarin wordt ervan uitgegaan, dat een ziel als de diepste kern van je identiteit in het tussenbestaan tussen twee levens de ervaringen uit het afgesloten leven (en het karma) verwerkt. Dat bewustzijn wordt na het overlijden afgesloten en veranderd in een onderbewustzijn toegevoegd aan de verwerkte ervaringen van vorige levens. Het is een bekend gegeven, dat de meeste mensen geen herinnering hebben aan ervaringen van voor hun 3^e of 4^e jaar, *childhood amnesia*. Is dat omdat de hersenen dan nog niet volledig ontwikkeld zijn voor het kunnen opslaan van indrukken? En dat daardoor herinneringen aan een vorig leven, dat kennelijk nog onvoldoende is afgesloten in het onderbewuste en vervangen door het nieuwe bewustzijn juist in die periode nog kunnen voorkomen, omdat zij nog niet worden overvleugeld en weggedrukt door herinneringen uit dit nieuwe bestaan? De vorming van het nieuwe bewustzijn als kind in een nieuw leven krijgt vooral vorm vanaf het 3e tot het 6e à 7e jaar.

Dat verschijnsel komt ook kenmerkend voor in de door Ian Stevenson onderzochte gevallen van reïncarnatie. Wanneer dat mechanisme niet zou bestaan zou een mens gek worden door de verwarring tussen de herinneringen van de vorige persoonlijkheid en de zich vormende nieuwe persoonlijkheid (waarbij ook nog eens sprake kan zijn van geslachtswisseling).

Dat betekent dus, dat mijn diepste ik ruimer is dan het bewuste zijn van mijn huidige bestaan.

Onze voorouders

Een andere nieuwe dimensie werd vanuit de genealogie en vanuit de nieuwe inzichten met betrekking tot de verspreiding van de mensheid over de aarde toegevoegd aan mijn identiteitsbewustzijn door het relativiserende inzicht met betrekking tot onze kijk op onszelf als unieke individuen.

Je kunt familieverwantschap zien als het samen beleven en doorgeven van de ervaringen van die bepaalde groep mensen met gemeenschappelijke voorouders. Ook al gaan familie relaties vele eeuwen terug, echt familie bewustzijn in de zin van wat bewust beleefd wordt beslaat meestal hooguit 4 generaties. Dwz voor de huidige generaties in onze samenleving, onze medemensen, komt dat in het algemeen hooguit neer op een tijdshorizon tm onze overovergrootouders, een tamelijk beperkte periode dus.

Maar naast de meer ervarings- en cultuurbepaalde doorgegeven zaken – afgezien van of je dat ook al in je genen overerft, zoals Lamarck toevoegde aan Darwin's zienswijze - is er dat wat je in je genen hebt meegekregen van je fysieke voorouders van vele generaties terug (wat dus voor de mannelijke afstammingslijn samenvalt met wat wij onze familie noemen, maar voor de matriarchale lijn met de doorgegeven eigenschappen van moeder op moeder op moeder, etc). Als je een – niet eens zo groot – aantal generaties terug gaat dan is iedereen in fysieke zin familie van elkaar.

Een paradox is dat je met “vreemden” (je huidige naasten, mensen met wie je geen familierelatie hebt, maar met wie je dichtbij of veraf ervaringen of inzichten deelt) vaak meer hebt dan met je eigen familie door de snelle ontwikkeling in het gedeelde gemeenschappelijk bewustzijn. Want door die snelle ontwikkeling in het gedeelde bewustzijn/wereldbeeld onder onze generatiegenoten (op het vlak van bijvoorbeeld mobiliteit, veranderde inzichten in denken, psychologie, heelal, ruimtevaart, zelf de aarde kunnen zien door vliegen of via satellieten met Google Earth op internet) moet je eigenlijk vaststellen dat het gemeenschappelijk gedeelde bewustzijn onder generatiegenoten het gemeenschappelijk met je voorouders gedeelde inhaalt.

Mijn beeld van mijn verhouding tot de ander is in de loop van mijn leven door dit alles aanmerkelijk veranderd. Tot hoever terug voel ik mij verbonden met de mensen vòòr mij in deze wereld?

Zeker natuurlijk met mijn familie, wat qua ervaringen en verhalen teruggaat tot enkele generaties en via familie onderzoek en door kennis van de geschiedenis over hoe men toen leefde en wat zij meegemaakt (kunnen) hebben nog de nodige papieren generaties verder terug tot de 16^e eeuw. En het is al zeer twijfelachtig wat je dan nog met die oudst bekende voorouders had kunnen delen door de totaal verschillende wereldbeelden van hen en van mij nu.

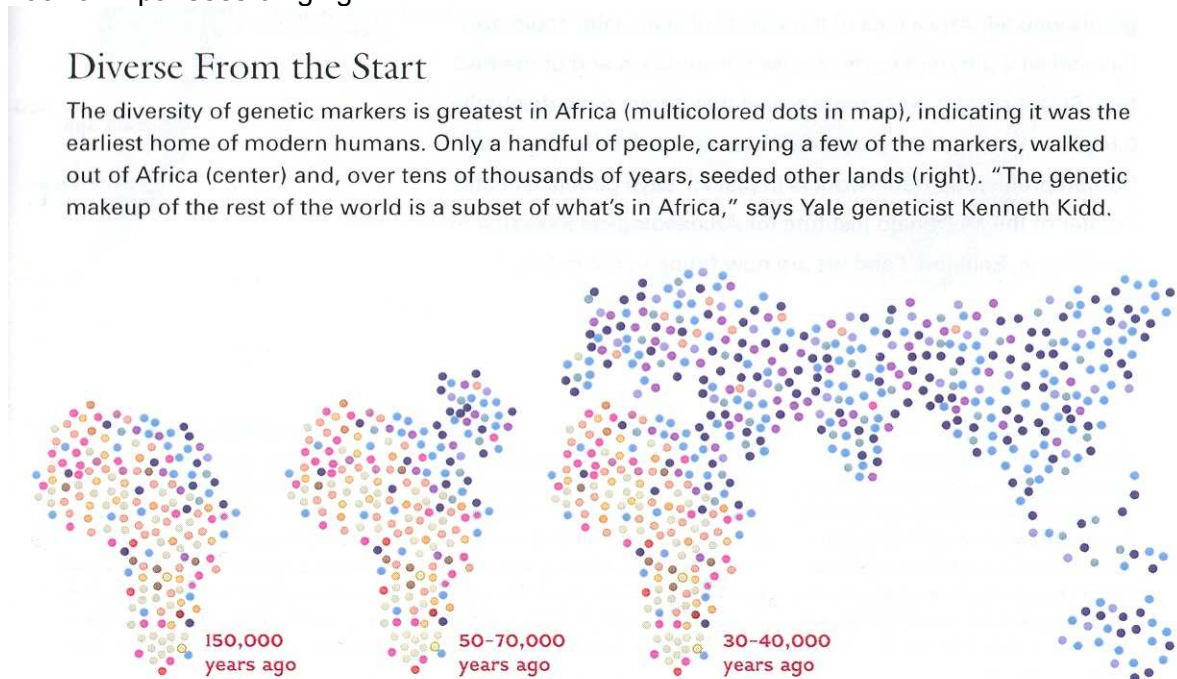
Dat geldt nog sterker voor de totaal onbekende voorouders, die er geweest moeten zijn vòòr de Renaissance, in de Middeleeuwen en in de duistere jaren in Europa voordat de kerstening hier begon. En dan wordt het puur de veraf staande geschiedenis van de Inca's, Azteken, het Romeinse Rijk, de Grieks-Hellenistische samenleving, Egypte, het Perzische Rijk, de Chinese en Soemerische geschiedenis en dan ben je ook beland in wat vroeger zo ongeveer het begin van de geschiedenis was: het beeld wat we kenden vanuit de Bijbel vanaf Genesis, de zondvloed (die bij vele volkeren in de overlevering bestaat), de uittocht uit Egypte, de verhalen van David, Salomo en de koningen, de verwoesting van de tempel en later de komst van Jezus en het begin van wat later het mensenwerk van het Christendom en de dogmatisch-rationele en gebureaucratiseerde kerk werd.

Zonder daar erg bij stilgestaan te hebben had je toch altijd het idee, dat dat nog steeds om mensen ging met wie je zou kunnen communiceren en van gedachten wisselen zonder je te realiseren dat dat nauwelijks mogelijk was, doordat ieder in totaal verschillende werelden met volledig verschillende wereldbeelden leefde en dacht.

In dat beeld zat de erg onlogische tweedeling van onze God van dat kleine joodse volkje en later van de Christenen en de rest van de wereld in al die andere rijken die als "heidenen" bij elkaar werden geveegd. Jammer, maar pech gehad.

De anderen, onze naasten

En dat beeld is nog eens te meer bijgesteld nu ik weet, dat de wereld niet zo'n 5.000 jaar geleden begon, maar dat de mensheid zich vanaf zo'n 200 à 150.000 jaar geleden over de aarde begon te verspreiden vanuit Afrika. Dan hebben we het over hominiden, dwz recht op lopende wezens. Maar vanaf wanneer beschouwen wij die als onze voor-ouders, als menselijke wezens met wie je zou kunnen communiceren. Dan denk ik aan een andere relatie dan zoals Jane Goodall met haar chimpansees omging.

Zeker is in ieder geval wel dat er ruim voor 3.000 v.C. mensen waren die je als onze voorouders kunt beschouwen als we ervan uitgaan, dat onze voorouders rond 70 à 50.000 het Europese continent begonnen binnen te trekken en zich verder verspreidden naar de andere werelddelen. Dat beeld van de God van Noach, Jacob en Abraham past niet bij dit beeld van onze mensheid.

In mijn leven is onwrikbaar overeind gebleven: "Heb God lief boven alles en heb je naaste lief als jezelf". Wat God voor mij betekent heeft in mijn leven een grote ontwikkeling doorgemaakt. Daar kom ik in de slotparagraaf 5 nog op terug. En bij "je naaste liefhebben als jezelf" – of misschien meer in onze hedendaagse taal de ander respecteren als jezelf - is belangrijk hoe je jezelf ziet, je eigen identiteit en hoe je dat beleeft in relatie tot de ander. Over de ontwikkeling in het beleven door mij van de ander, mijn naaste, in vergelijking tot mijzelf heb ik het gehad. Maar ook maakte ik een ontwikkeling door in het denken en beleven van mijn identiteit.

Dat "je naaste liefhebben als jezelf" heeft direct te maken met het kwaad en het goede waar we mee te maken hebben in ons dagelijks omgaan met elkaar en wat we vergroot meemaken in de wereld. En nu heeft dat bij mij ook nog eens de dimensie erbij gekregen van wat je in je vele vorige levens aan ervaringen en inzichten hebt opgebouwd, inclusief het karma dat je daaruit meenam in dit leven.

En in het verlengde daarvan komt de vraag op wat vergeven en karma in dit opzicht betekenen. Ook de betekenis die ik daaraan toedicht heeft een ontwikkeling doorgemaakt in mijn leven.

Maar voor we daaraan toekomen in paragraaf 5 eerst nog stilstaan bij wat er gebeurd is met mijn opvattingen over mijn bewuste identiteit.

Geheugen en Identiteit

Ik zei hiervoor, dat je identiteit bepaald wordt door het totaal aan ervaringen en herinneringen uit je leven. Met andere woorden je geheugen bepaalt je identiteit. Dat zijn dan de actieve herinneringen, want naarmate we ouder worden gaat het geheugen geleidelijk achteruit, vooral het vermogen iets te kunnen herinneren wat we eerder hebben gezien of geleerd (meer dan herkennen). Wat is de betekenis van weggezakte herinneringen, naarmate je ouder wordt. Wat gebeurt er met je identiteit als je gaat dementeren? Wat betekenen herinneringen – zowel weggezakte ervaringen uit dit leven als die uit vorige levens - die via hypnotische regressie toch nog toegankelijk blijken, voor je identiteit.

Met betrekking tot het verschil in de inzichten en het geheugen van onze huidige generatie in vergelijking met dat van onze voorouders is de volgende opmerking veelbetekenend:

“Over the past millennium, many of us have undergone a profound shift. We’ve gradually replaced our internal memory with what psychologists refer to as external memory, a vast superstructure of technological crutches that we’ve invented so that we don’t have to store information in our brains.”

Wat betekent in dit verband de opvatting van Pim van Lommel, cardioloog, dat je geheugen niet in je hersenen zit, maar dat die eerder fungeren als een soort antenne voor contact met kennis buiten onszelf?

Om dat toe te lichten haal ik een aantal passages aan uit zijn indrukwekkende boek *“Eindeloos bewustzijn”*:

“.....Het hart is samen met de hersenen en het centrale zenuwstelsel het orgaan met de meeste elektrische activiteit. In het hart zit een enorm elektrisch netwerk. Dit betekent dat er ook heel veel magnetische activiteit is. De kontakten van het lichaam met de bewustzijnsvelden treden op via de elektrische en de magnetische velden (die bestaan uit virtuele fotonen). Ik ben ervan overtuigd dat je bewustzijn niet in je lichaam is opgeslagen, maar dat je via je lichaam je dagelijks bewustzijn ervaart. Je hart is een orgaan met zeer veel elektrische en magnetische activiteit. Het hart heeft - net als de hersenen - rechtstreeks contact met speciale bewustzijnsvelden. Die onderlinge verbondenheid is er zowel in het lichaam, als met de omgeving en met alles. Wij zijn voortdurend met elkaar en met alles verbonden, zowel in het lichaam als daarbuiten.

Als mensen gaan denken, zie je niet alleen materiële activiteit ontstaan via het elektro-encefalogram (eeg), maar ook de bloedtoevoer naar de hersenen neemt toe. Dus een immateriële activiteit zoals denken of gerichte aandacht veroorzaakt materiële activiteit in de hersenen. Als de bloedtoevoer nu wegvalt, betekent dit dat de energievoorziening van de hersencellen wegvalt en dat deze niet meer kunnen functioneren. De elektrische en magnetische velden van de cellen vallen weg, waardoor op dat moment de verbinding met het dagbewustzijn wegvalt. Je raakt bewusteloos en je ervaart je bewustzijn niet meer via je lichaam.

Verhalen van mensen over hun Bijna Dood Ervaring (BDE) zijn hun waarheid. Deze ervaringen zijn zo indrukwekkend dat het hun leven wezenlijk verandert. En omdat de BDE zoveel voorkomt over de hele wereld en de mensen in essentie hetzelfde vertellen - zij het in subjectief gekleurde woorden - is de BDE een gezamenlijke waarheid. Een van de belangrijkste veranderingen na een BDE is dat de angst voor de dood volledig verdwijnt, omdat dood niet dood blijkt te zijn. De mensen verklaren, dat hun bewustzijn door blijft bestaan terwijl hun lichaam daar voor dood ligt. Wie uit zijn/haar lichaam is geraakt, is zijn/haar bewustzijn gewórden in die zin dat de beperkingen van het bewustzijn tijdens je 'leven' zijn weggefallen. De beperkingen van het lichaam zijn opgeheven. Als je dan in deze bewustzijnservaring via een tunnel in een andere dimensie komt - waar geen ruimte en tijd zijn - ervaar

je dat er ook geen verleden, heden en toekomst is: alles is aanwezig. Je bewustzijn is dan enorm ruim. Via de BDE krijgt die mens de kans om te ervaren dat, als hij in deze bewustzijnsvelden zit, hij ook alles kan meemaken wat hij in het verleden heeft meegemaakt. Die mens komt in contact met zijn eigen bewustzijnsvelden, met zijn eigen herinneringen, en ook met die van anderen. Hij beleeft dan zijn leven opnieuw vanuit het bewustzijn van een ander. Als je iemand bv bewust of onbewust kwaad hebt gedaan of geen liefde hebt gegeven, ervaar je dat vanuit de ander. Je voelt vanuit de ander wat je niet goed hebt gedaan. Of je voelt wat je wel goed hebt gedaan. Dit wordt ook wel het 'levenspanorama' genoemd. Hieruit blijkt dat al je gedachten en handelingen blijven bestaan en dat je hiermee opnieuw in contact kunt komen en óók met de bewustzijnsvelden van anderen. Hieruit blijkt tevens dat al die bewustzijnsvelden onderling verbonden zijn.

De neurofysiologie heeft gezocht waar je bewustzijn en je herinneringen in je hersenen gelokaliseerd zouden kunnen zijn. Penfield - neurochirurg en Nobelprijswinnaar - heeft proeven gedaan tijdens neurochirurgische ingrepen bij epilepsiepatiënten. Tijdens hersenoperaties heeft hij een bepaald deel van de hersenen geprikkeld waarbij die patiënten soms een gevoel van uittrekking kregen en soms ook flitsen uit het verleden. Maar dit bleken niet de klassieke BDE-verhalen: geen levenspanorama vanuit het bewustzijn van anderen, geen absoluut gevoel van onvoorwaardelijke liefde, geen absolute kennis, geen veranderend levensinzicht. Penfield kwam tot de conclusie dat de bewustzijnsherinneringen niet in de hersenen te lokaliseren zijn. Verschillende andere onderzoekers zijn tot dezelfde conclusies gekomen (Pribram, Eccles). Er is een interactie tussen een immaterieel veld, een niet-materiële zijnsorde in het universum en het fysieke deel van de mens.

Het concept in de huidige wetenschap vertelt dat het bewustzijn in de hersenen is gelokaliseerd, maar dat concept is nooit aangetoond, nooit bewezen; men gaat er vanuit. Dit concept, deze hypothese mag je echter niet aanvallen want dan ondergraaf je de ideeën van mensen en dat stellen ze niet op prijs. Mensen als Penfield geven aan dat hun hele levenswerk tot resultaat heeft gehad dat ze deze hypothese niet kunnen bewijzen.

De Nederlandse wetgever koppelt persoonlijkheid aan de hersenen en stelt dat een hersendode dus geen persoonlijkheid meer heeft. Hier kun je wel heel grote vraagtekens bij plaatsen. Wat versta je onder persoonlijkheid als je het voorgaande in acht neemt? **Persoonlijkheid zou je kunnen definiëren als de combinatie van je totale bewustzijn, je gevoel van identiteit - je zelfbewustzijn - en je herinneringen.** Uit de BDE's nu blijkt dat het bewustzijn van je hogere Zelf veel omvattender is dan je kunt ervaren met je dagbewustzijn in je lichaam. Je ego dat je ervaart in je lichaam is wat anders dan je hogere Zelf dat je ervaart buiten je lichaam. Er is wel een onderling verband, maar je hogere Zelf is een veel grotere dimensie dan je ego. Je ego sterft af als je lichaam afsterft. Je hogere Zelf - je hogere bewustzijn waarmee je in contact bent met alle andere bewustzijnsvelden die bestaan, ooit bestaan hebben en nog zullen bestaan - blijft.

Mijn theorie is dat elk mens zijn eigen, persoonsspecifiek DNA heeft in al zijn cellen - en dus ook in zijn hersencellen - en dat elk mens hierdoor contact met zijn eigen bewustzijnsvelden kan maken. Je DNA speelt een essentiële rol in je contactmogelijkheden en je DNA gaat kapot als je cel zich niet meer splitst en definitief afsterft.

. . . . beseft dat je bewustzijn en je identiteit niet in je lichaam zitten, maar wel via je lichaam worden ervaren

. . . . inzicht in wat dood betekent en wat leven betekent. Leven betekent dat je cellen dankzij energieën in staat zijn met je bewustzijn te communiceren. **Dood betekent dat door het versterven van de cellen de communicatie tussen je lichaam en je bewustzijn onmogelijk is geworden, maar je bewustzijn blijft bestaan.** Je kunt het een beetje vergelijken met televisie. Als ik het televisietoestel aanzet kan ik het beeld ontvangen, dan wordt het zichtbaar voor mijn zintuigen. Als ik het toestel uitzet ontvang ik niets meer, maar de uitzending gaat door.

En zo gaat het met alle mogelijke informatie in het universum: deze wordt alsmaar uitgezonden en wij vangen er iets van op als we ons ervoor kunnen en willen openstellen.....”

De conclusie aan het eind van deze paragraaf is dat mijn opvattingen over mijn identiteit en over mijn relatie tot mijn naasten als onze voorouders en anderen in de loop van mijn leven een geweldige ontwikkeling hebben doorgemaakt. Een ontwikkeling, die doorwerkte in mijn wereldbeeld, levensbeschouwing en geloofsopvattingen. Dat wat min of meer “mijn nieuws” werd in de loop van mijn leven zal ik proberen te verwoorden in de volgende paragraaf.

5. Conclusies

- *Het oude nieuws en wat daar allemaal bij is gekomen*
- *Mijn nieuws*
 - *Wij zijn eeuwig (wat is onze identiteit en wat is eeuwig)*
 - *Wij zijn "onderweg" naar onze bestemming*
 - *Het grote gebod*

Het oude nieuws en wat daar allemaal bij is gekomen

In de vorige paragrafen heb ik de revue laten passeren wat zoal in mijn leven mijn wereldbeeld en mijn levensbeschouwing hebben doen ontwikkelen. En dan niet in de zin, dat al die opvattingen en overtuigingen van vroeger, zoals ik die van mijn ouders en onze voorouders meekreeg fout zijn, maar dat zij hun waarheid vertegenwoordigden in de wereldbeelden van die tijden. Voor hen was dat hun nieuws, waren dat hun levensopvattingen waar zij in hun leven houvast aan hadden.

In diezelfde geest zeg ik niet, dat mensen die mijn opvattingen niet delen foute opvattingen huldigen. Dat is hun waarheid in hun wereldbeeld. Ieder maakt zijn eigen ontwikkeling door.

Achtereenvolgens zal ik mijn veranderde opvattingen over een aantal begrippen trachten te verwoorden, begrippen die iemand die daar niet mee is opgegroeid – en zeker de tegenwoordig steeds groter wordende groep niet - waarschijnlijk niets of nauwelijks iets zeggen. Dan gaat het over mijn opvattingen over:

- a. **God**
- b. **Jezus**
- c. **Heilige Geest**
- d. **De drie-eenheid**
- e. **Hemel**
- f. **Voorbeschikking**
- g. **Zonde**
- h. **Genade**
- i. **De kerk**
- j. **Andere godsdiensten**

a. God

In het hiervoor al aangehaalde boek *"De kwestie God"* geeft Karen Armstrong een boeiend overzicht van de verschillende opvattingen over het begrip God, het goddelijke en over vergelijkbare opvattingen als Brahman, Atman, ... die de mensen in verschillende religies hadden en hebben alsook de mate waarin wij als mensen überhaupt een opvatting over "de" of "het onkenbare" kunnen hebben. Zij geeft een beeld van de ontwikkeling van de oorspronkelijke Jahwe, de onkenbare "Ik ben die ik ben" als een niet persoonlijke God, welk beeld geleidelijk door allerlei projecties uit ons menselijke wereldbeeld werd vervormd tot de Schepper, de Algoede, Alwetende, Liefde, Herder, Rechter die veroordeelt, een Almachtige stuurman, die de hele wereld aanstuurt en allerlei andere superlatieven als een soort Übermensch.

De protestantse predikant Klaas Hendriks neemt daar uitdagend stelling tegen in zijn ook al eerder genoemde boek *"Geloven in een God die niet bestaat, Manifest van een atheïstische dominee"*, waarin hij God niet ontkent, maar al die menselijke projecties wil ontcrachten. In zijn opvatting bestaat God niet, maar gebeurt God, of kán God gebeuren, maar niet zonder mensen, want daar zijn mensen voor nodig en dat God niet losstaat van anderen, van andere personen dus. God ziet hij niet als afgeleide van een zelfstandig naamwoord, maar als van een werkwoord: "Ga maar, dan ga ik met je mee". Dat spreekt mij in zoverre aan, dat al die benamingen ook geen levende begrippen voor mij zijn. Ik zie God meer als de oorsprong, waar de hele kosmos en wij als mensen deel van uitmaken.

b. Jezus

Jezus als de “eniggeboren Zoon van God”, die als mens naar onze wereld – dwz alleen naar de joden in die tijd - afdaalde om ons de boodschap van God te brengen en die voor onze zonden aan het kruis boette is een beeld, dat mij niet meer aanspreekt.

Dat hij iemand was, die met zijn boodschap wel degelijk belangrijk nieuws bracht, een evangelie openbaarde, dat is voor mij niet veranderd.

Maar én God én mens zijn is één van die latere kunstmatige leerstukken, die mij niets zeggen.

En bij de opvatting over zijn kruisdood, waarmee hij als Lam Gods – het beeld van de zondebok uit de joodse denkwereld – verzoening bracht voor onze zonden, kan ik mij ook niets voorstellen. Dat heeft te maken met mijn onvermogen om te begrijpen wat bedoeld wordt met de omschrijvingen van zonde in de leer van de kerk. Daar kom ik onder g. op terug.

c. Heilige Geest

Met de Heilige Geest als een soort geest – zoals men het ook wel over goede geesten of kwelgeesten heeft - die met ons is kan ik niet uit de voeten. Ik stel mij de Heilige Geest voor als het inzicht en de mentaliteit, die je krijgt als je leeft volgens de grote leefregel “Heb God lief boven alles en je naaste als jezelf”. Die geest maak je je eigen en kun je ook delen en ervaren met anderen met ook zo’n levensvisie.

d. De drie-eenheid

Het dogma van de drie-eenheid als de eenheid van de drie afzonderlijke wezens God, Jezus en de Heilige Geest is een geheel theoretisch en kunstmatig iets, dat geen betekenis heeft voor mij in mijn leven. Het is voor mij onbegrijpelijk, dat daar in het verleden – los van de werkelijkheid - zulke heftige discussies over zijn gevoerd.

e. Hemel en hel

Het bestaan van een hemel als een plaats boven of buiten deze wereld waar je naar toe gaat na je dood als je niet op grond van je gedrag naar de hel gaat, is voor mij hoogstens een beeldspraak voorstelling, die in mijn levensbeschouwing geen realiteit is.

In mijn opvatting besta je eeuwig, alleen na dit aardse leven besta je in een andere bewustzijnsstaat. En of dat een hemels of een hels bestaan is hangt af van het karma dat je hebt opgebouwd in je aardse bestaan en hoe je daarmee omgaat in het licht van de grote leefregel.

f. Voorbeschikking

De leer van de predestinatie is ook zo’n kunstmatig kerkelijk dogma dat ver buiten mijn werkelijkheid staat.

Wij leven zelf ons leven en er overkomen ons dingen zonder dat God die heeft gewild of die als straf op ons dak stuurt.

Wel geloof ik, dat wij onderschatten wat voor uitwerking ons gedrag collectief en individueel teweeg brengt. Wij roepen zelf met ons gedrag, zowel individueel als collectief - dingen op bij anderen.

g. Zonde en erfzonde

“Zonde” en “erfzonde” zijn voor mij versleten, wereldvreemde en lege begrippen. In mijn opvatting gaat het om de gulden regel “heb je naaste lief” of anders gezegd “gedrag je jegens anderen zoals je zelf bejegend wilt worden”. Als je door bekrompen, zelfzuchtig, liefdeloos gedrag of door onnadenkendheid, respectloosheid of domheid anderen onheus bejegt resulteert dat in negatief karma als een soort negatieve lading die weer rechtgezet, ontladen moet worden door inzicht in je onheuse gedrag en door vergeving door degene die je zo bejegend hebt.

Karma is in mijn voorstelling een lading, die aan al je gedragingen jegens je omgeving kleeft. Dat kunnen positieve en negatieve ladingen zijn in je relaties tot anderen. Als je jegens iemand iets verkeerd hebt gedaan moet dat “rechtgezet worden”, zoals we zeggen. Dat rechtzetten of ontladen van die spanning tussen jou en die ander vergt twee dingen: enerzijds moet je zelf inzien, dat je fout was, de ander geen recht gedaan hebt en daar spijt of berouw over hebt en anderzijds moet die ander dat jou willen vergeven en je dat niet langer willen nadragen. Pas dan wordt die spanning ontladen of geneutraliseerd.

h. Genade

Het centrale leerstuk van de “verzoening”, die Jezus - als door God naar de mensheid gezonden zoon - door zijn kruisdood als boetedoening heeft teweeggebracht is in mijn beleving een vervormde weergave van de werkelijke betekenis. Daar heb ik mij via het hiervoor toegelichte karma begrip een andere opvatting over gevormd.

Voor mij is belangrijk, dat ik met mijn karma jegens anderen en de hele wereld met elkaars karma in het reine kan komen. En dat op het pad van de vele reïncarnaties, die wij doormaken.

Ik kan mij niet vinden in de voorstelling uit het leerstuk van de “genade en verzoening”, die niet door jezelf teweeggebracht kan worden, maar die alleen door Jezus door zijn boetedoening aan het kruis collectief bewerkstelligd zou zijn voor de mensen die hem zouden volgen. Dat is een voorstelling, die in mijn idee terugvoert tot het joodse denken, waarin offers gebracht dienden te worden aan God en waarin de zondebok de woestijn ingestuurd werd als een collectieve boetedoening. Offers brengen aan goden doet mij teveel denken aan de manier waarop primitieve volken met hun goden geacht werden om te gaan.

i. De kerk

De kerk in het algemeen als “de gemeenschap der heiligen”, of voor mijzelf de vroegere gereformeerde kerk, tegenwoordig de Samen Op Weg kerk, waar ik niet meer actief aan deelneem, maar nog wel steeds lid van ben. Een situatie, die ik met velen gemeen heb. Het niet uit laten schrijven, omdat je je zeker niet “niks” voelt en ook uit mijn binding met mijn vroegere actieve betrokkenheid bij die gemeente en mogelijk ook wel uit respect aan mijn ouders en voorouders, die zich zeer hebben ingezet voor die kerk.

Met het veel meer individueel beleven van mijn geloof of levensbeschouwing en het gevoel dat minder goed te kunnen delen in een soort gemeenschap van verwanten, zoals die elkaar broeders en zusters (of minder plechtig broers en zussen) plachten te noemen, is die band met mijn kerkelijke gemeente en landelijke kerk op de achtergrond verdwenen.

In feite kun je stellen, dat het delen van gedachten, ideeën en ervaringen zich veel meer afspeelt buiten de kerk met de weinige mensen met wie je dat kunt wisselen en door de herkenning bij anderen via internet of door het lezen van boeken. Dat is dan een totaal ander soort gemeenschap voor zover je daar al van een gemeenschap zou kunnen spreken.

Ik heb wel het gevoel, dat zich andere structuren gaan vormen rond de communicatiemogelijkheden en manier van leven van de huidige en toekomstige tijd, bijv via websites, bewegingen al dan niet via verenigingen waar je bij aangesloten bent en boeken. In die zin blijft er een behoefte om gemeenschap te voelen, jezelf te herkennen bij anderen en samen ervaringen te delen, maar ik verwacht niet, dat daar kerkdiensten, samen zingen en bidden en preken een belangrijke rol in zullen spelen.

j. Andere godsdiensten

Zoals het kennismaken met het beleven en met de ideeën van andere godsdiensten bij mij een verruiming betekende in de beleving van mijn levensbeschouwing met soms opnieuw tot leven brengen van betekenisloos geworden begrippen in mijn geloofsopvattingen, zo denk ik dat dat wereldwijd ook door zal werken in de komende generaties.

Dat op elkaar inwerken van de verschillende godsdiensten is nog een heel lange weg als we ons realiseren hoezeer die godsdiensten - zowel het Christendom in al zijn varianten in het

westen en oosten als de islam, het jodendom en het boedhisme – vervlochten zijn met culturen, volken en staatkundige en politieke belangen.

Maar door de sterk vergrote communicatiemogelijkheden in onze kleiner wordende wereld verwacht ik wel, dat er wereldwijd een nieuwe stroming gaat ontstaan uit al die zoekende mensen, die zich wel degelijk religieus voelen, zij het minder voelen passen in de oude structuren.

Mijn nieuws

Na het loslaten van de opvattingen, die hun zeggingskracht hebben verloren in mijn huidige levensbeschouwing zijn er wel degelijk opvattingen in de loop van mijn leven stelliger geworden.

Wij zijn eeuwig

Een heel belangrijk gevoel, dat zich in de loop van mijn leven steeds stelliger is gaan nestelen is dat ons zijn ruimer is dan dit ene leven en dat mijn identiteit ruimer is dan mijn fysieke leven in dit bestaan, dat in 1942 in de oorlogsjaren in Nederland begon en dat over een aantal jaren zal eindigen onder wat voor omstandigheden dan ook.

Dat heeft een zekere rust en vertrouwen in mijn leven gegeven en een kunnen relativeren door een andere rangorde in de dingen die belangrijk zijn en die minder belangrijk zijn voor mij.

Dat gevoel of inzicht geeft ook vertrouwen, omdat het naar mijn overtuiging voor ons allen geldt in welke fase van onze ontwikkeling we ook zijn en hoe verschillend we onszelf dat ook realiseren.

Wij zijn “onderweg” naar onze bestemming

Daarmee verbonden is het gevoel, dat wij onderweg zijn naar een gezamenlijke bestemming, ieder van ons in zijn of haar eigen ontwikkelingspad met onze eigen ervaringen met elkaar. Een weg die begon met het ooit ontwikkelen als individu vanuit onze oorsprong tot het inzicht dat wij uiteindelijk allen een zijn en daarmee dan ook weer een worden met onze oorsprong, weer terug zijn bij onze oorsprong, waarmee je zou kunnen zeggen, dat dan de cirkel weer rond is.

Misschien bedoelde Jezus destijds in de woorden van toen, dat bij dat inzicht het Koninkrijk der hemelen onder ons is en dat dan de Heilige Geest bij ons zou zijn.

En misschien is dat hetzelfde als wat bedoeld wordt met het brahman, het nirwana.

Wat eeuwigheid daarin betekent weet ik niet en laat ik voor wat dat wezen mag vanuit mijn beperkte begripsmogelijkheden in mijn dimensies.

Het grote gebod

Ik geloof in mijn verbondenheid met God als de oorsprong van de aarde en de ruimere fysieke en niet-fysieke kosmos,

en in mijn verwantschap met mijn medemensen.

Ik geloof in vergeving door respect voor elkaar en het besef van onze verbondenheid met God en met elkaar,

in elkaar behandelen zoals wijzelf behandeld wensen te worden en

in het doorbreken van haat en boosheid jegens elkaar door inzien dat haat en boosheid jegens elkaar ontstaan door kortzichtigheid en verblindheid door onze focus op onszelf, fysieke behoeften en bezit.

Karen Armstrong probeert dat samen te vatten in het centrale woord Compassie. In het vorig jaar opgestelde *Charter of Compassion* (zie bijlage 2) herkende ik heel veel van wat bij mijzelf in de loop van mijn leven aan opvattingen gegroeid is.

Eigenlijk is dat in iets andere bewoordingen geformuleerd hetzelfde als het grote gebod “Heb God lief boven alles en je naaste als jezelf”.

De tijd vòòr de openbaring van Jezus

Wereldbeeld periode
<p><i>Adam en Eva en kennis van goed en kwaad</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vlg's genomics de oervoorouders op basis van DNA mutaties (Y en mitochondriaal): "Eva" in Afrika ca 150.000 v.C. en de "Adam" ca 60.000 v.C • Genesis als mythologische weergave van het ontstaan van de wereld en mensheid
<p><i>Noach</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Het Bijbelse zondvloedverhaal als een mythologisch gebeuren • Diverse zondvloedverhalen in andere culturen
<p><i>Abraham, Izaak, Jacob, Mozes</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rondtrekkende Joodse herdersstammen met een speciale relatie met hun Jahwe temidden van andere stammen, stadsstaatjes en volken • De Tien Geboden als de door Jahwe gegeven leefregels. Niets over begrippen als zonde, genade, drieenigheid, voorbeschikking, hemel of hel, eeuwig leven • Egypte, Ethiopie, Hittieten, Sumeriers
<p><i>De Joodse koningen en de profeten</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Koningen, die al dan niet overeenkomstig "de wil van God" regeren, dwz Jahwe als hun god eren ipv de heidense goden van andere godsdiensten en Gods wetten naleven. • De profeten, die terechtwijzen tegen de misstanden en de komst van de Messias voorspellen
<p><i>Boeddha</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De leer van de onthechting, karma, reïncarnatie, de ontwikkeling tot het boeddha-schap

De tijd vanaf Jezus

Wereldbeeld periode
<p><i>Jezus in het Jodendom</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De geschiedenis van het christendom begint in Palestina in de dagen van Jezus van Nazareth. Van die tijd en vooral van de eeuwen daarna zijn veel archeologische en kunsthistorische voorwerpen overgebleven. Sommige verwijzen naar personen en gebeurtenissen uit de eerste eeuwen van het christendom zoals beschreven in de Bijbel, andere staan symbool voor de cultuur of gewoonten van die eeuwen. De directe aanleiding tot de verspreiding van het christendom vormt het geloof van de volgelingen van Jezus van Nazareth. Jezus zou de door God beloofde Messias zijn. Na Zijn opstanding uit de dood en Zijn hemelvaart zou dit geloof aan de gehele mensheid gepredikt moeten worden. Hiertoe ondernamen de volgelingen in Judea, Samaria en Galilea en later ook daarbuiten allerlei evangelisatie- en zendingsreizen teneinde deze blijde boodschap (het evangelie) te verkondigen. • Jezus als gezonden zoon van God zijn vader en de Heilige Geest • Jezus als "zondebok", die het kwaad van de mensheid op zich neemt als verzoening jegens God • Heb God lief boven alles en je naaste als jezelf (bejegen anderen zoals jezelf bejegend wilt worden) als wezenlijker regel dan de tien geboden en de leefregels van de Joodse wetgeleerden; doorbreken van de speciale relatie met de Joden, maar nu voor iedereen

- Het Koninkrijk der hemelen is rondom u naast het aardse koninkrijk
- De Bergrede en het liefdegebod
- Aanvankelijk was het christendom slechts een van de vele religies uit het Oosten die een alternatief boden voor de eeuwenoude, steriel geworden Grieks-Romeinse godheden. Maar in de strijd om de zielen met Osiris uit Egypte, Mithras uit Perzië en de Anatolische Cybille-cultus kwam Jezus duidelijk als winnaar uit de bus. Zijn leer was immers het meest open, zonder geheimzinnige inwijdingen. Hij richtte zich tot iedereen zonder aanzien van ras of stand en bood het vooruitzicht op een feestelijk hiernamaals dat aanvankelijk vooral aantrekkelijk was voor slaven en 'kleine luyden', voor wie het leven op aarde heel wat somberder perspectieven bood.
- De wereld was de Joodse samenleving met de eigen clerus als een kolonie binnen het Romeinse Rijk

Paulus en de eerste christen gemeenten

- De Joodse wetgeleerde die zich na vervolging van de eerste Christenen “bekeert” en de leer verder uitwerkt en verkondigt
- De eerste christelijke zendeling met zijn reizen naar de beginnende Christengemeenten buiten het Jodendom (Turkije, Griekenland, Rome)
- Jezus doorbreekt de Wet in de exclusieve relatie tussen God en Joden, maar zijn leer is nu ook voor een ieder: Joden en niet-Joden

Christenen in Rome

- Tijdens de christenvervolgingen in de eerste eeuwen na Jezus' heengaan werden christenen gekruisigd op dezelfde manier als Romeinse politieke gevangenen of voor de leeuwen gegooid in de Romeinse amfiteaters. Zij worden beschouwd als martelaren, omdat zij verkozen te sterven in plaats van afstand te doen van hun geloof.
- De wereld was toen het Romeinse Rijk

Constantijn

- Door de aantrekkelijkheid van het geloof en de eenheid van het Romeinse rijk kon het geloof snel worden verspreid waarbij het christendom in 311 werd erkend in het Romeinse rijk
- In 381 werd het Christendom door de eerste Romeinse keizer als politieke daad tot staatsgodsdienst verheven, wat de positie van het christendom als de godsdienst van Europa bezegelde. □

De eerste 2 à 3 eeuwen van de vorming van de Christelijke kerk

- Het Nieuwe Testament van de Bijbel bevat vier evangeliën:
 - Evangelie naar Mattheus
 - Evangelie naar Marcus
 - Evangelie naar Lucas
 - Evangelie naar Johannes

Het ontstaan van de schriftelijke vastlegging wordt gedateerd in de periode van omstreeks 40 tot 100 n.Chr.;

Verschillende evangeliën versus harmonisering

Vanaf het begin was men zich bewust van de verschillen tussen de evangeliën. Er waren bovendien talrijke versies in omloop. De vraag rees daardoor in welke mate men tot harmonisering van deze teksten moest komen. Op deze vraag werden twee antwoorden gegeven:

De Kerk besloot ondanks de overeenkomsten tussen de verschillende evangeliën niet tot een harmonisering van de verschillende teksten over te gaan. De vroege Kerk heeft daarmee zich tegensprekende teksten bewaard, waarmee men zich openstelde voor een pluriform begrip van de Bijbel. Men kwam tot een canon, waarin alle gezaghebbende versies werden opgenomen: Canonvorming van het Nieuwe Testament.

Andere stromingen, met name de gnostiek, tenderden naar harmonisering van evangeliën om deze tot een lopend verhaal te maken. Tatianus harmoniseert de evangeliën tot een boek, de

Diatessaron, om zich van al dan niet vermeende incoherenties te ontdoen. Ammonius van Alexandrië slaat aan het harmoniseren, terwijl Marcion het evangelie "zuivert". Omdat de God van het Oude Testament in de gnostiek een demiurg is, zuiverde Marcion het Lukas-evangelie van alle verwijzingen naar dat Oude Testament. Verder werd door hem het gehele Oude Testament geschraapt, net als de evangeliën van Marcus, Mattheus en Johannes.

De rivaliserende evangeliën op een rijtje:

- Evangelie van Cerinthus (versie van Cerinthus)
- Evangelie van Basilides (versie van Basilides)
- Evangelie van Marcion (versie van Marcion)
- Evangelie van Appelles (versie van Appelles)
- Evangelie van Bardesanes (versie van Bardesanes)
- Evangelie van Mani (versie van Mani)

Behalve de canonieke evangeliën zijn er enkele minder bekende apocriefe teksten bekend, die ook evangeliën genoemd worden:

- Evangelie van Thomas
- Evangelie van Maria Magdalena
- Evangelie van Judas

Boekrollen van Qumran, Nag Hammadi

- Ontstaan van de kerkelijke hiërarchie na de eerste 12 apostelen met bisschoppen
- bestrijden van ketterse ideeën; ontstaan van dogma's en de officiële leer. De doctrines en de praktijken van het christendom zijn ontstaan als het gevolg van vele discussies en vastgespijkerd in synodes. Vele groepen hebben, in de loop van de eeuwen, hun geloof als hét ware christendom bestempeld. Enkele voorbeelden zijn de gnostiek, de marcionistische beweging, het arianisme en het pelagianisme in de eerste eeuwen. Later volgden onder meer de nestorianen en de jacobieten en nog later het oost-west schisma tussen de Oosters-Orthodoxe Kerk en Katholieke Kerk (zie Oosters Schisma).

Mohamed en de Islam

- Mohamed verklaart zich ook als profeet met de Koran
- Aanvankelijk vreedzaam samenleven Joden en moslims; pas later de Heilige oorlog en gewelddadige verbreiding van Islam
- Ontstaan uit dezelfde stam met vader Ibrahim, Mirjam, Jibril, etc

De kerk in de Middeleeuwen, de rol van bisschoppen, pastoors en parochies

- Na de val van het Romeinse rijk trokken christelijke missionarissen naar Germaans grondgebied om de bewoners te bekeren. Hierdoor verdwenen de verschillende Germaanse religies geleidelijk. De Saksen bleven nog lang aan hun godsdienst vasthouden, maar werden tussen 772 en 804 door de Franken onder leiding van Karel de Grote tijdens de Saksen oorlogen met geweld bekeerd tot het christendom.
- De kerk ontwikkelt zich in Engeland, Ierland, Frankrijk, Duitsland, Italië via kloosters en universiteiten
- Bisschoppen, pastoors waren vaak wereldlijke machtshebbers, bestuurders met grote bezittingen
- De Lage landen zijn een onherbergzame moerasdelta
- Het Christendom wordt hier gebracht vanuit Ierland/Engeland door Willibrord en Bonifatius vanaf ca 750, waarna kloosters en parochies worden gesticht
- Beginnende wereldlijke machtsstructuur met ridders, lijfeigenen
- De mensen hebben een zeer beperkt wereldbeeld en het nieuwe van de Roomse leer komt in de plaats van heidense ideeën met heilige plaatsen, godenverering en natuurgodsdienst

Luther (1517), de Reformatie

- De middeleeuwen worden afgesloten met het nieuwe tijdperk van de Renaissance met nieuwe inzichten, de ontdekkingsreizen, maar de Rooms Katholieke kerk houdt nog vast aan haar

oppermachtige positie.

- Daar komt verandering in met de Reformatie
- In de 80-jarige oorlog ontworstelen de Nederlanden zich aan het Spaanse Rijk en de macht van de Rooms Katholieke kerk.
- In de Nederlanden ontstaat de protestantse kerk als staatskerk met de Dordse Leerregels, een statenvertaling van de Bijbel, de positie van dominees en een rationele godsdienst met de Heidelbergse catechismus en de vele dogma's
- De protestantse hervorming leidde tot de ontwikkeling van een groot aantal groeperingen met eigen onderwijs en praktijken verschillend van het katholicisme en van elkaar. Voorbeelden zijn de Lutherse Kerk, de Quakers en de mennonieten. Recenter hebben de adventisten, de Jehova's getuigen en de mormonen gepretendeerd het ware geloof in Jezus als Christus te verkondigen. De laatste twee groepen worden door de meeste christenen echter als sekten gezien. Anderen groeiden uit tot volwaardige religies (zoals het mormonisme). Elk van deze groeperingen betichtten de anderen van ketterij. Af en toe leidde dit tot geweld. De Orthodoxie, het geloven in de ware leer, is belangrijk in de Kerken. Veel tijd en energie werd gestoken in het bestrijden van ketterijen of onaanvaardbare afwijkingen van de orthodoxie. Ketterij kon op verschillende manieren bestraft worden van berisping over niet-erkenning als christen tot zelfs de doodstraf. Geschriften van de ketteren werden vaak vernietigd. Christenen kunnen sterk van mening verschillen over wat "essentieel" is in het christendom, welke variaties toegelaten zijn en welke groepen als "christenen" kunnen worden gekwalificeerd. Als gevolg hiervan blijven de grenzen van het "christendom" een onderwerp van meningsverschillen.
- In moderne tijden komen sommige opvattingen, die in de loop van de kerkgeschiedenis als ketterij werden veroordeeld, weer op de voorgrond. De traditionele Kerken blijven belang hechten aan de orthodoxie, gebaseerd op de historische verwijzing naar de geloofsleer. Met deze "historische verwijzing" wordt de Traditie bedoeld; deze Traditie wil niet alleen de huidige, levende generaties, maar ook nog de vele overleden generaties meewegen in het denken over geloof en orthodoxie. Ketterij wordt minder repressief benaderd dan in het verleden. Tegelijkertijd worden oude afgewezen leerstellingen genuanceerder bekeken. Bij voorbeeld wordt het oude monofysitisme, tegenwoordig als aanvaardbaar nominaal-miofysitisme uitgelegd.

• Missie en zending

• De Doleantie, gereformeerde kerken

• Geelkerken (de slang in het paradijs), Wiersinga, Kuitert,

• Wereldraad van Kerken, Samen op Weg, New Age, internet

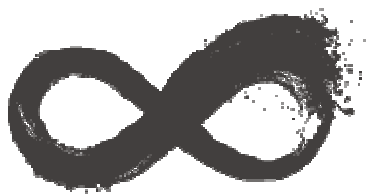
Handvest voor Compassie

Het principe van compassie of mededogen ligt ten grondslag aan alle religieuze, ethische en spirituele tradities; steeds opnieuw wordt daarmee een beroep op ons gedaan alle anderen te behandelen zoals wij zélf behandeld willen worden. Compassie is onze drijfveer om ons onvermoeibaar in te zetten voor het verzachten van het leed van onze medeschepselen, om terug te treden uit het middelpunt van onze wereld en een ander voor het voetlicht te plaatsen, en om recht te doen aan de onschendbare heiligheid van ieder mens en een ieder, zonder enige uitzondering, te behandelen met volstrekte waardigheid, billijkheid en respect.

Daarbij hoort tevens de opdracht om er zowel in het openbare als in het privé-leven voor te waken geen enkele vorm van leed te veroorzaken. Door gewelddadig te handelen, door de kwaliteit van het leven van een ander te verslechteren, door de grondrechten van die ander te misbruiken of te ontkennen, en door haat te zaaien met laatdunkende uitingen over anderen - zelfs over onze vijanden - doen wij de menselijkheid die wij allen met elkaar delen geweld aan. Wij erkennen dat wij er niet in zijn geslaagd een leven te leiden vervuld van compassie en dat sommigen uit naam van hun religieuze overtuiging het totale menselijke leed zelfs groter hebben gemaakt.

Daarom roepen wij iedere man en vrouw op om ~ compassie opnieuw te maken tot de kern van moreel handelen en van religie ~ terug te keren naar het oude principe dat iedere interpretatie van geschriften die aanzet tot geweld, haat of minachting geen enkele legitimiteit heeft ~ garant te staan voor de verstrekking van correcte en respectvolle informatie over andere tradities, godsdiensten en culturen aan jongeren ~ positieve waardering van culturele en religieuze verscheidenheid te stimuleren ~ bij te dragen aan medeleven, gebaseerd op kennis, voor het leed van alle mensen, ook van hen die wij als onze vijanden zien.

Het is van wezenlijk belang dat wij compassie in onze gepolariseerde wereld maken tot een duidelijke, lichtende en dynamische kracht. Indien compassie is geworteld in principiële vastbeslotenheid om uit te stijgen boven egoïsme, kan zij politieke, dogmatische en religieuze grenzen slechten. Als product van onze wezenlijke afhankelijkheid van elkaar, speelt compassie een fundamentele rol binnen menselijke relaties en bij een volwaardig mensdom. Compassie voert naar verlichting en is onmisbaar voor het realiseren van een eerlijke economie en een harmonieuze wereldgemeenschap die in vrede leeft met elkaar.

Charter for Compassion

<http://charterforcompassion.org/>

Hoezo Nieuws?